PÁLYÁN MARADNI

Tizenegyes rúgásokkal győzött a budapesti Egry József utcai Általános Iskola csapata a Baross-telepiek ellen a Magyar Televízió vetélkedőjén. A győztes csapat hőse, a két 11-est is védő Gelencsér kapus (képünkön).

TANULJUNK KÖNYVTÁRUL

Amióta a könyvtár-ismeret a tananyag része, mind több diák jut el tanórákon is a könyvek közé. Képünk Gyöngyösön készült: a helyi diákok tanulnak — „könyvtárul".

EGY KÉP — EGY MONDAT

– ADD A KEZED!

GÉPMESTEREK

Tatán, a Jávorka Sándor Mezőgazdasági Szakközépiskolában tanulnak a jövő mezőgazdászai. Képünkön a fiatal gépmesterek a növényvédő masinával ismerkednek.

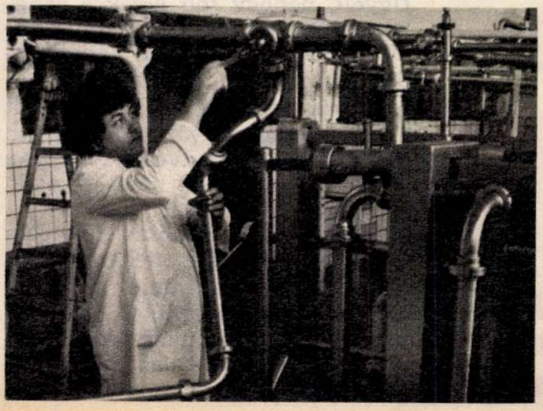

GYÖNGYÖSI ISKOLATEJ

Gyöngyösről, a Középmagyarországi Tejipari Vállalat üzeméből indul útjára az iskolatej. Reggelente ötezer műanyagpoharat töltenek meg.

Egy szökés története

Odamentem az ajtóhoz, megnyitottam és kilestem rajta. A szemben levő szobában kékes fény jelezte, hogy a tévében még megy a műsor. Füleltem, de apa horkolásán kívül más hangot nem hallottam. Biztos voltam benne, hogy anyu is alszik, mert az utóbbi időben szokásává vált, hogy fekve nézi a tévét, de alig teszi le a fejét a párnára, máris szundikál.

Kézbe vettem a táskámat és kiosontam a lakásból. Kerülő úton mentem az állomásra, nehogy ismerőssel fussak össze. A vonat indulásáig volt egy órám, hogy a váróterem egyik néptelen sarkában újra végiggondoljam a dolgokat. Egyelőre csak azt tudtam, hogy reggelre érek Szolnokra. Megkérem a nagynénémet, hogy náluk maradhassak néhány napig, s mire kíváncsiskodó levelükre megjön apa válasza, én már továbbállok. Az is lehet, hogy csövezni fogok. Így legalább igazi oka lesz anyunak a siránkozásra.

Torkig voltam az otthonommal. Azzal, hogy anyuék úgy bánjanak velem, mint egy bábuval. Anyu rettenetesen nagyra volt azzal, hogy apa a városi bíróság elnöke. Ügyelt, nehogy folt essék a rangján, nehogy megszóljanak bennünket valamiért. Meg kellett tanulnom, hogyan tagadjam le mosolyogva apát, ha neki nem volt kedve fogadni valakit. Hogyan mondjak verset kedveskedve olyan embereknek, akiket nem szeretek, de számára fontosak.

Amikor a barátnőim divatosra nyíratták a hajukat, nekem copfot kellett viselnem, mert az szolidabbnak tűnt. S amikor ők répásították a nadrágjukat, leszűkítették a farmerjukat, az enyémnek anyu olyan bőre terveztette a szá-

Görög Júlia rajza

rát, hogy szoknyaként lobogott a lábam körül. Persze a legtöbb cuccom márkás anyagból készült. Apa keveset beszélt velem, de ha elférem volna, a tenyerén hordott volna. Anyu még a saját szobámat sem szívesen engedte, hogy kitakarítsam. Kivette kezemből a mosogatórongyot, nehogy elcsúnyuljon a bőröm az ultrás víztől. Egyedül a süteménykészítést bízta rám, mert mint mondta, a piskótatésztám és a krémesem Oscar-díjat érdemel.

Anyu akkor volt nyugodt, ha mellette voltam, ha a könyveim fölött kucorogtam. Csak azt nem értette, hogy miért nem tudok négyesnél jobb jegyet szerezni.

— A barátnőid egytől egyig lehagynak — próbált időnként figyelmeztetni.

— *Nekik megy a tanulás, nekem pedig . . . a legtöbb tantárgyból négyesre vagyok jó.*

— Jogász csak kitűnővel lehetsz. Apád esetleg tehet érted valamit . . .

— *Nem akarok jogász lenni.*

— Hát hová mégy? Nyolcadikos vagy, döntened kell.

— *Cukrász leszek. Szeretek sütni, enni.*

— Cukrász? Az emberek azt hinnék, hogy képtelenek vagyunk tovább taníttatni.

Igyekezett másra terelni a beszélgetést.

— Biztos jobb jegyeket kapnál, ha kedvesebb lennél, ha többet mosolyognál az iskolában, de te úgy ülsz a padban, mintha kardot nyeltél volna.

Elnevettem magam.

— *Az ötösöket nem mosolyokért adják.*

— A kedvesség sokat számít.

Bármilyen mulatságosan hangzik, de a nagy kiborulás egy szerep miatt történt. Az úttörőcsapat színjátszó szakköre Mikszáth Kálmán Akli Miklós című művét készült bemutatni. A király bolondja szerepét Matild néni rám osztotta. Megkértem anyut, segítsen megtervezni a jelmezt. Falfehér lett az arca a méregtől.

— Beleegyeztél, hogy bolondot csináljanak belőled?

— *Ugyan már, anyu. Játék az egész.*

— Egy bíró lánya vagy, még játékból sem lehetsz bolond. Értsd meg, hogy nekünk mindenre ügyelnünk kell. Ígérd meg, hogy visszaadod ezt a szerepet.

Értelmetlennek láttam a további vitát. Igent bólintottam, pedig tudtam, hogy továbbra is eljárok a próbákra. Titokban elkezdtem varrni a jelmezt. Már a csörgős sapkával is majdnem kész voltam, amikor anyu rámnyitotta az ajtót . . .

— Ha felveszed, elkergetlek a háztól — mondta és elrohant.

Életemben nem éltem át olyan megalázó pillanatokat, mint azon a délutánon. Főpróbánk lett volna, de nem mehettem el, mert anya rámzárta a lakást és a kulcsaimat is elvitte. Az iskolából néhány lányt értem küldtek, de csak a kémlelőnyíláson át válthattam velük szót. Úgy tettek, mintha sajnálkoznának, de a szemükből kiolvastam, hogy röhögnek rajtam. Másnap a faliújságunkon megjelent egy plakát. Engem ábrázolt, amint ketrecben ülök. Az a fiú rajzolta, aki néhány hete még verset írt hozzám. Ráadásul matekórán a dolgozatom elégtelenre sikerült.

Anyu visszaadta a kulcsaimat, azt mondta véletlenül vitte el, de valahogy nem hittem neki . . .

Kimentem a peronra, mert bemondták, hogy megjött a vonatom. A fülkében, ahol helyet foglaltam, csak egy halvány fényű körte világított. Bent homály, kint koromsötét volt. Lehet, hogy az egyedüllét vagy a csillagtalan ég tette, de nagyon elgyávultam. Az is eszembe jutott, hogy nem készítettem anyunak vizet, pedig gyakran szívdobogásra ébred, kiszárad a szája, reszket a keze, innia kell . . . A múltkor ott virrasztott az ágyam mellett. Teát főzött, borogatást tett a homlokomra, a csuklómra. S amikor a lázam 39 fok fölé emelkedett, megkérte a szomszédasszonyt, hogy vigyázzon rám, amíg apa hazatér, és ő utcáról utcára járva kereste az orvost, akit betegekhez hívtak ki. Én pedig . . . Összegubancolódtak bennem a gondolatok. Már nem voltam olyan biztos benne, hogy a szökés bármit is megold. Ha kitudódik a dolog, az iskolában példás büntetést követelnek. Igazgatói intőt, esetleg áthelyezést. Beválik anyu jóslata, ujjal mutogatnak majd apára. Anyu sokat ad a látszatra. És én? Vihogtam, amikor óbégatnom kellett volna. Levelet írtam a Pajtás szerkesztőségének bánatomról, pedig az előző héten Philips-magnót kaptam születésnapomra. A szerepem mellett sem mertem kiállni. Beszélni beszéltem anyuval, de sohasem arról, amiről kellett volna . . .

Fékezett a vonat. Ha most leszállok, még virradat előtt hazaérek. Ha sikerül észrevétlenül bejutnom a szobámba, az én titkom marad ez az egész kaland.

Leugrottam, és futni kezdtem visszafelé. Az utat ismertem, de sötétben legfeljebb csak autóval mentem végig rajta.

A zár kattanására anyu felébredt, és kijött az előszobába. Majd elájult, amikor felöltözve, csomaggal a kézben meglátott.

— Meg akartál szökni?

— *A nagynénihez készültem.*

— A nagynénihez? Miért?

— *Csak.*

— Amiatt a bolondos szerep miatt orroltál meg rám?

— *Amiatt, meg más miatt is.*

— Hát nem jó neked itthon?

A tekintetünk találkozott. Olyasmit mondtam, amit eddig még soha.

— *Nem anyu, nekem nem jó itthon.*

Elsírta magát.

— Kegyetlen vagy kislányom.

— *Ne hidd.*

— Mindent érted csinálunk.

— *Tudom, de azt azért észrevehetnétek már, hogy közben felnőttem.*

— Azt hittük, boldog vagy. Ki gondolta, hogy mit forgatsz a fejedben? Hogy ilyen meggondolatlanságra is képes vagy. Megölhettél volna. Ha benyitok a szobádba, és nem látlak az ágyadban . . .

— *Visszajöttem.*

— Kibeszélnek, ha láttak, hogy az éjszakában mászkáltál.

Valami sértőt szerettem volna mondani, de megsajnáltam. Nagyon összetörtnek, betegnek látszott.

— *Minden csoda három napig tart.*

— A mi városunkban nem.

— *Ezentúl úgy fogok viselkedni, ahogy szeretnétek* — folytattam, s közben arra gondoltam, hogy soha többé nem leszek bazári majom.

— Ígérd meg, hogy őszintén elmondasz nekünk mindent.

— *Ígérem.*

— Azt is, amit eddig rossznak tartottál.

— *Beszélnünk kell erről anyu.*

Feljegyezte: Faragó György

MOZAIK

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: MAGYAR KATALIN

TINKA FILMET MESÉL

Hófehérke egy nagy várkastélyban kezdi el a sorsát, ami eleinte bizony nem fenékig tejfel, de ő az egészet roppant derűsen fogja fel. Boldogan rongyoskodik, lépcsőt sikál és fel sem merül benne, hogy egy királylánynak nem ez dukálna. Hófehérkének állítólag apja is van, de ez nem biztos, mert a filmen láthatatlan. Ő sem látta. Hogy is látta volna, amikor neki csak gonosz mostohát rajzolt Walt Disney úr, jó néhány galambot és egy vadászt akinek az a feladata, hogy megessen szegény Hófehérkén a szíve.

A mostohának semmi más gondja nincsen, csak a saját szépsége. Nem is csoda, mert se országa, se személyzete, se hadserege, egyszóval senkije sincs. Legalábbis a filmen nem látszik. Így aztán elfoglalja magát a tükrével — amiben egy beszélő szörnyeteg lakik — és furtonfurt arról faggatja, van e nála szebb nő a Földön? A tükör — mivel már rettentően unja a dolgot — úgy dönt, hogy kihozza sodrából a királynőt. Sok kérdezgetés után egyszer csak azt állítja, hogy Hófehérke szebb nálánál. A királynő, mivel csak egyszerű rajzból és festékből van, nem rendelkezik kellő pszichológiával, ezért beveszi a cselt és ezen a ponton elkezdődik a ramazuri, aminek következményeként Hófehérke sorsa végre kiteljesedik. Ezt nemcsak azért mondom, mert a film végén elviszi a királyfi, hanem mert a törpék házában is eltölthet egy kis időt. A törpék ugyanis olyan borzasztóan aranyosak, hogy én az összes ceruzámat és radíromat szétosztanám a szegények között ha egy hetet velük lehetnék. Mondtam is apunak, hogy adjuk el azt a randa nagy kétszintes nyaralónkat és építsünk egy pici aranyos erdei házikót, de ő azt mondja, hogy az kényelmetlen lenne, mert nincs benne se telefon, se televízió, se fürdőszoba. Én lemondanék ezekről — még a tévéről is — ha olyan barátságot köthetnék az állatokkal mint Hófehérke, akitől igazán nem irigylek semmi mást csak a törpéket, az állatokat, meg a királyfit.

A múltkor az Ecserin vettem egy régi aranykeretes tükröt, de hiába faggatom, az istennek nem szólal meg. Pedig én nem is arra lennék kíváncsi, hogy van e nálamnál szebb a Földön, hanem arra, hogy hol van az az erdő amiben a Hófehérkéhez hasonlatos igazi szép, romantikus mesék laknak?

Igaz lenne a pletyó, hogy a modern idők favágói kivágták? Na mi lesz tükör, hallgatsz?

BOROBUDUR MEGMENTÉSE

Valahol messze, túl a tengeren van egy fantasztikus templomegyüttes. A neve Borobudur. Legalább 1200 éves. A világ legnagyobb buddhista temploma öt teraszból áll, melyek a teljes lelki béke és harmónia felé vezető út állomásait: a földi vágyaktól, a rosszindulattól, a kárörömtől, a türelmetlenségtől, illetve a kételkedéstől való megszabadulást jelképezik. Borobudur nem sokáig volt a jávai buddhizmus központja, elkészülte után mintegy kétszáz évvel a kulturális és politikai központ Jáva keleti részére tevődött át, a templomot kezdte visszahódítani a dzsungel. 1906-ban a holland kormány (Indonézia akkor még holland gyarmat volt) kísérletet tett a templom megmentésére, több, mint ötévi munkával kiásták a földből, de ez a restaurálás még jobban kitette a műemléket az elemek romboló hatásának. Az elmúlt évtizedek során a monszun alámosta a templom alapjául szolgáló dombot, hatására a lágy kőzeten algák, zúzmók, gombák tenyésztek.

1973-ban páratlan méretű mentőakció indult, hogy megvédje Borobudurt a természet pusztításától. Az indonéz kormány és az UNESCO 15,5 millió dollárt adott a helyreállításra. Számítógépes adatbank tart számon minden kőelemet, melyeket hatalmas daruk szállítanak a restauráló műhelyekbe. Ott lemossák, megszárítják őket, majd kezdődik a legfá-

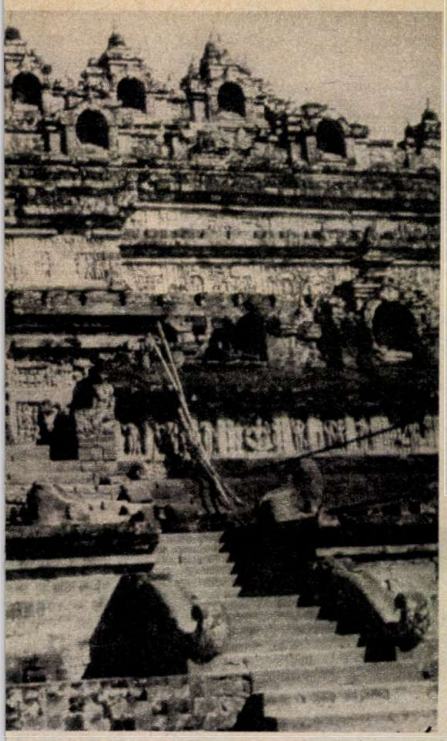

radságosabb művelet: közönséges zsákvarró tűkkel távolítják el a munkások a repedésekből az algákat és a mohát. Gyantával elvégzik a szükséges javításokat, végül minden követ folyékony gyomirtószerrel permeteznek be az algák és mohák újbóli támadása ellen. A templom alatti mesterséges domb védelmére pedig acélbetonalapokat és egy vízelvezető rendszert készítenek. Jelenleg a munkálatok befejező szakaszánál tartanak, s remélhetőleg ezzel új korszak kezdődik az ázsiai építőművészet e remekének gondozásában, megbecsülésében.

KRISTÁLY-TISZTÁN...

Úttörődalok beatesített hangszerelésben? Az első pillanatban furcsának tűnik, ám a második szám után mozogni kezd a lábunk, a harmadik dal ismerős szövegét pedig már együtt dudoljuk, énekeljük a Kristály együttessel.

Kevés hasonló csapat dicsekedhet azzal, hogy műsorát kimondottan a gyerekek szórakoztatására állította össze. Márpedig a Kristály BRT nemzetközi gyerekdal parádéját egyre több helyen ismerik szerte az országban. A legkisebb művelődési háztól az iskolai tornatermeken keresztül a legnagyobb sportcsarnokokig tapsolhattatok már „Hegyen völgyön énekszóval" című műsoruknak. Amerre csak megfordultak, megénekeltették azokat is, akik énekórákon többnyire kukák maradnak. Vidámságot csempésznek a mindennapok egyhangúságába. Nem sztárok, „csupán" egy jókedvű társaság.

VERS SZÓBAN ÉS KÉPBEN

Már egy hete csak a mamára
gondolok mindig, meg-megállva.
Nyikorgó kosárral ölében,
ment a padlásra, ment serényen.

Én még őszinte ember voltam,
orditottam, toporzékoltam.
Hagyja a dagadt ruhát másra.
Engem vigyen föl a padlásra.

Csak ment és teregetett némán,
nem szidott, nem is nézett énrám
s a ruhák fényesen, suhogva,
keringtek, szálltak a magosba.

Nem nyafognék, de most már késő,
most látom, milyen óriás ő —
szürke haja lebben az égen,
kékítőt old az ég vizében.

(József Attila: Mama)

HOFFNUNG ZENEKAR

Bemutatom a zenekar soron következő tagját. Vágd ki és tedd a többi mellé.

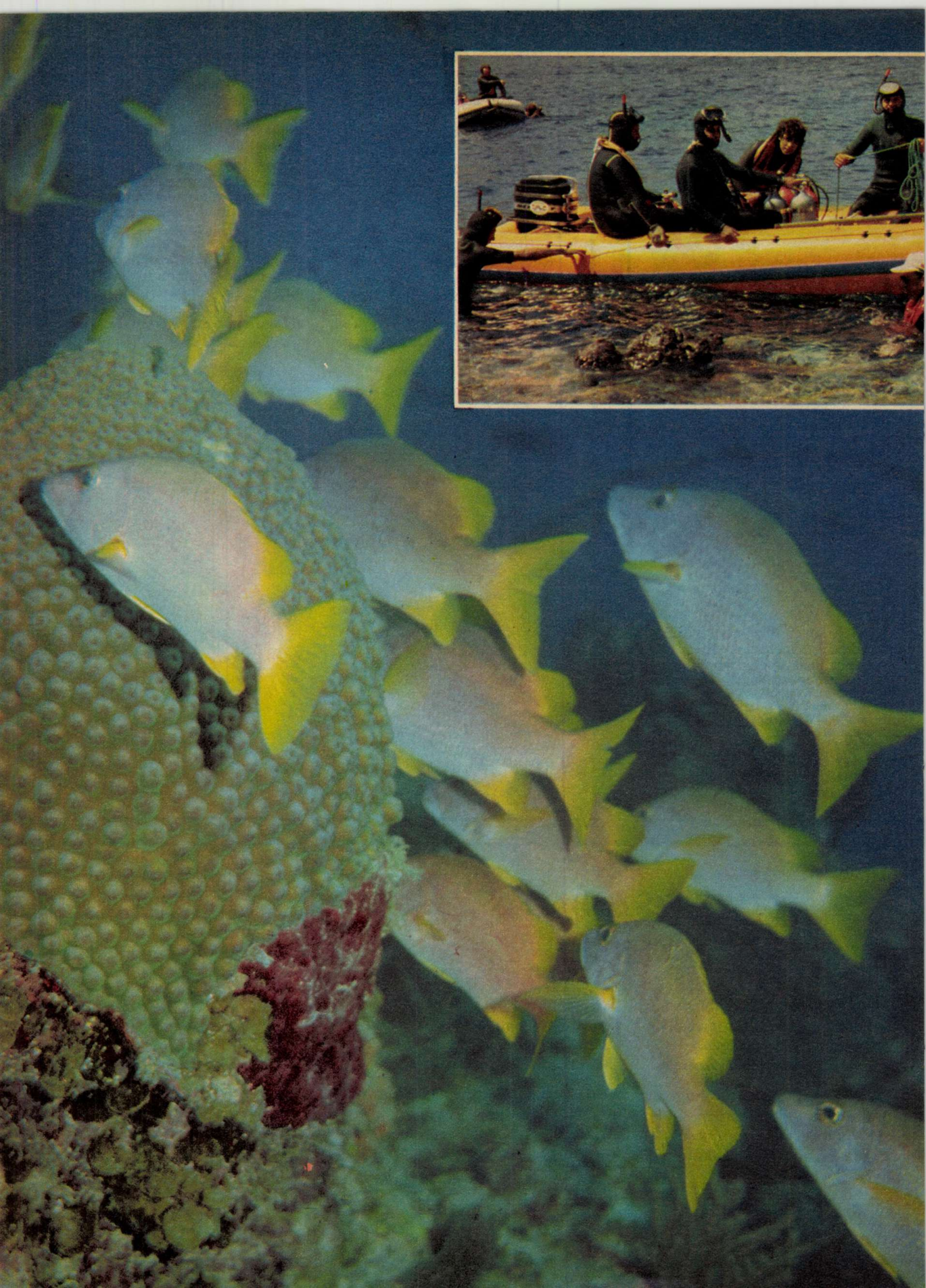

5x5 KUBÁRÓL

2. ÉJJEL A PARADICSOMBAN

Felrobbant egy lámpaüveg... Faludi Sanyi tekintetéből azt olvastam: honnan veszünk újabb akkumulátorokat. A felrobbant lámpában ugyanis olyan áramforrásokat használunk, aminek ára cellánként ezernyolcszáz forint. A cső alakú lámpában tíz ilyen cella szolgáltatja a világításhoz szükséges energiát.

A mélység hatszáz méter volt a lábunk alatt. Sötét, sejtelmes kékség. Ötven méteren már a felszíni hullámzást sem éreztük. Mindannyian éreztünk viszont valami feszültségfélét. Én azt mondom, magas fokú önfegyelmet. Itt már nem lehet kapkodni, elhamarkodottan cselekedni, tévedni is csak egyszer. Ferenc fiam felfújta a mentőmellényét, intett a többieknek, kemény uszonycsapásokkal igyekezett azon a szinten maradni, ahol még nincs semmi vész. Három másodperc alatt rajtunk volt a mentőmellény, megindultunk a felszín felé. Baj nélkül értünk fel.

Volt velünk a víz alatti forgatás idején egy tolmács, André. Jó fiú, szogálatkész, csak még gyengécskén beszéli a magyar nyelvet. Egy napon mondom neki: „Te, André, Balázszsal, az operatőrünkkel ne kötözködj, mert az egy hörcsög."

Mi az a hörcsög, kérdezte André, de sehogyan nem tudtam neki megmagyarázni, hogy a hörcsög az a kis szőrös négylábú, nem medve, nem majom, hanem hörcsög. Így aztán teljesen bizonyosan a hörcsög fogalom medve fogalomként rögződött a mi Andrénk agyában. Nem sokkal a nyelvlecke után ketten jönnek fel a vízből. Előbb Balázs, lila fejjel. Aztán André, szintén paprikásan.

— Igazad neked van. Balázs medve. De én is.

LÁTTAM- E CÁPÁT?

Láttam. Sekély vízben úszkálva keresgéltünk forgatásra alkalmas helyszínt Tomassal és Julióval. Keringtünk, nézelődtünk a csónak körül. Meg-megállt mellettünk egy-egy sügér, egy-egy lompos angyalhal, körbeúszkált egy-egy barrakuda. Tomas eleséget is hozott magával, hogy közelebb csalogassa az amúgy is falánk és szelíd csattogó sügéreket. Így aztán időnként olyan halfelhő vett körül bennünket, mint nyáron a Balaton mellett a szúnyogok. Egyszer csak valahonnan a kékségből, mint egy torpedó, kilőtt egy barna testű, csodálatosan karcsú dajkacápa és kikapott a rajból egy beteg halat. Elcsípte, megette, aztán körözött tovább, mint egy prédára éhes keselyű. Engem lenyűgözött a látvány, nem volt időm meglepődni sem, ijedezni sem. A cápa tovatűnt, többé nem találkoztam vele.

EGY MÁSIK CSODA

Francisco, Fidélia és Carlo társaságában kissé távolabb vonultunk a merülőhelyünktől azzal a szándékkal, hogy lövök valami vacsorára valót. Azt hiszem, üldözött a vadászok balszerencséje, amint kezembe vettem a puskát, rögtön eltűntek előlem a halak. Már feladtam, feljebb jöttem a felszín felé, amikor... A látványtól szinte megbénultam. Két karnyújtásnyira úszott el az orrom előtt egy akkora kardhal, mint egy tengeralattjáró. Legalább négy méter hosszú és fényes és olyan gőgös, mint egy fejedelem. Nekem abban a szempillantásban eszembe jutott az öreg halász is, a nagy hal is, az öreg kudarca is, meg öröme is. No, mondtam magamnak, ha ez felém fordítja a kardját, úgy felnyársal, mint én otthon a szalonnát. De a felvágós hal ügyet sem vetett rám. Francisco és Fidelia mesélték el, hogy a kardhal könnyedén elbánik a legvérengzőbb cápával is, mert egy rándulással átdöfi a kemény cápabőrt. Én magamban azon morfondíroztam, miért bántana, mi dolga neki az emberrel, nem ellenségek egymással. Menjen csak mindenki szépen a maga dolgára. Azért jobbnak láttam a csónakban maradni és aznap marhasültet vacsorázni.

Elhatároztuk, megfigyeljük, milyen éjszaka az El Paradiso nevű (Paradicsom) korallöböl. Nappal káprázatos. Százféle korall díszíti, valóságos virágoskert. Kis hegyek, dombok, átjárók tarkítják. Egy hasadék alján hófehér homokfolyam, mintha egy színes mezőn kis patak csörgedezne. Az ember képes úgy érezni magát, mint — mondjuk — a Tátrában, a kövek között, havasi gyopárokat szedegetve.

Éjjel más. Teljesen sötétben szálltunk vízre. Még a zseblámpákat is eloltottuk, nehogy elriasszuk a félálomban vagy már éjszakai pihenőjükre húzódott halakat. Az első pillanatban, az első uszonycsapások után úgy tetszett, mintha nem is vízben lennénk, hanem szikraesőbe érkeznénk, valami hatalmas köszörűgép elé.

„SZIKRAESŐ"

Világító planktonok. Ebben a szikraesőben érkeztünk a fenékre, oda, ahol a kis homokpatak világított. Méghozzá szokatlanul, pontosabban, váratlanul erősen világított. Azt hiszem, az a magyarázat, hogy a nappali napsugárzást foszforeszkálja vissza a homok.

Hirtelen gyújtottuk meg a lámpákat. Felbolydult a Paradiso. Egy hasadékból hosszú trombitahal menekült. Egy bamba papagájhal megállt, mintha megbénult volna a fénytől. Az apróbb halak összevissza cikáztak, menekültek, mintha ragadozó csapott volna közéjük. Másutt egy polip kotródott vissza üregébe. Persze. Őkelme főként éjjel vadászik. Egy zöldes korallfalban megpillantottuk az igazi ragadozót, a zöld murénát is. Még lencsevégre sem tudtuk kapni, mert a ronda, gyűrött fejét is visszahúzta rejtekhelyére, amit jól megjegyeztünk magunknak. Francisco ott térdelt mellettem, a csutorán keresztül is jól értettem, mit mond: Manyána, mányána... Majd holnap!

Elsőként jöttem fel a felszínre, aztán gyorsan a fedélzetre. Látni akartam, milyen a tenger lámpafényben. Mondhatom, lenyűgöző. Mintha lángolna a víz, mintha egy levágott tetejű műterembe látnék, ahol a pazar díszletek között nem járkálnak, hanem úszkálnak a szereplők.

Csak azt sajnáltam, hogy a zöld murénát kihagytuk. Most sem sikerült lencsevégre kapni a bestiát.

Francisco azt mondta: manyána! Holnap. Akkor biztosan találkozunk még vele.

Pásztor Ferenc
Fotó: ifj. Pásztor Ferenc
(Folytatjuk)

A VILÁGNAPJÁN

Egy percig sem lehet vitás, hogy illik-e humorral ünnepelni a Vöröskereszt világnapját. Hát persze, hogy illik. Mert igaz ugyan, hogy ez a széleskörű társadalmi tevékenységet ellátó tömegszervezet igen komoly és hasznos munkát végez az egészségügyi nevelés, a véradás, a rákszűrés, a tüdőszűrés megszervezése, a felvilágosítás és a legkülönfélébb betegségek megelőzése terén, ám az is igaz, hogy az egészség és a humor jóformán elválaszthatatlanok egymástól. A nevetés egyrészt hihetetlenül hatásos gyógyszer, másrészt a testi és lelki egészség egyik legbiztosabb jele. Ezért döntöttünk úgy, hogy a Ludas Matyi karikaturistáinak „vendégjátékával" fejezzük ki megbecsülésünket és köszönetünket a Vöröskereszt cseppet sem vicces munkájáért, amelynek eredményeképpen nagyon sokan tértek már vissza az önfeledten nevetni tudók táborába . . .

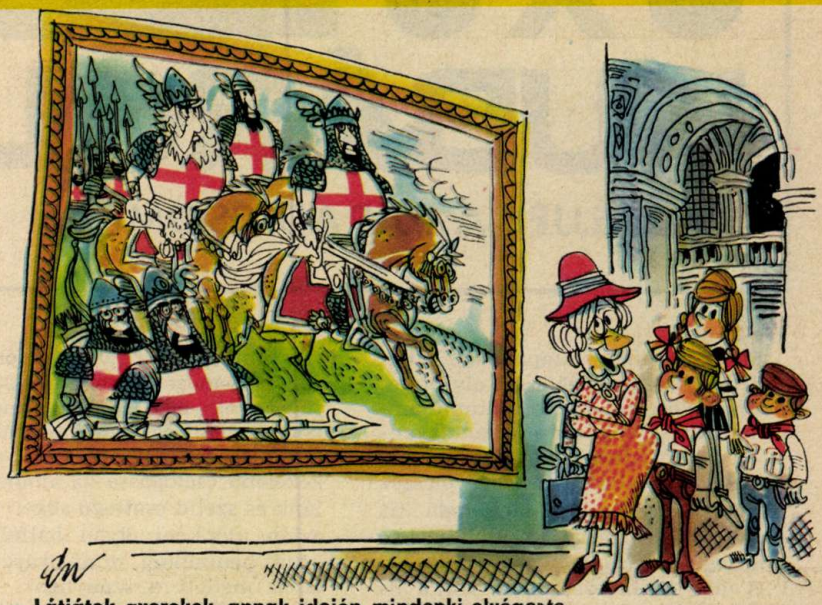

– Látjátok gyerekek, annak idején mindenki elvégezte az elsősegélynyújtási tanfolyamot

ABSZOLÚT GYORSASÁG

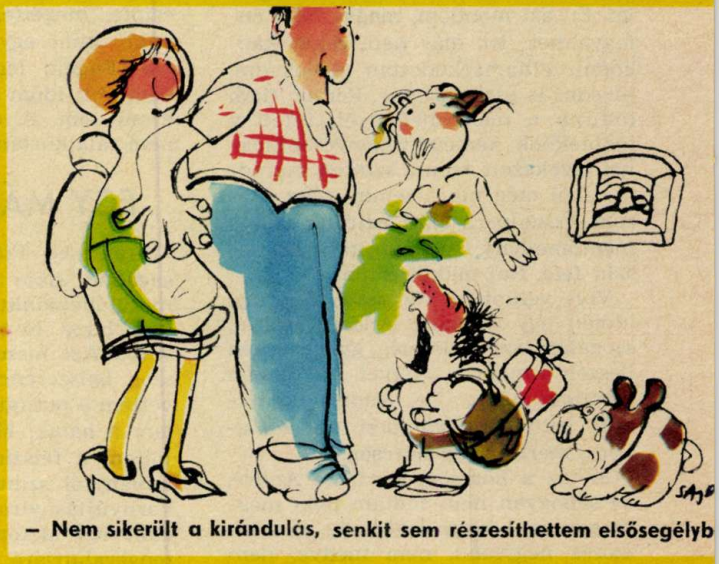

– Nem sikerült a kirándulás, senkit sem részesíthettem elsősegélyb

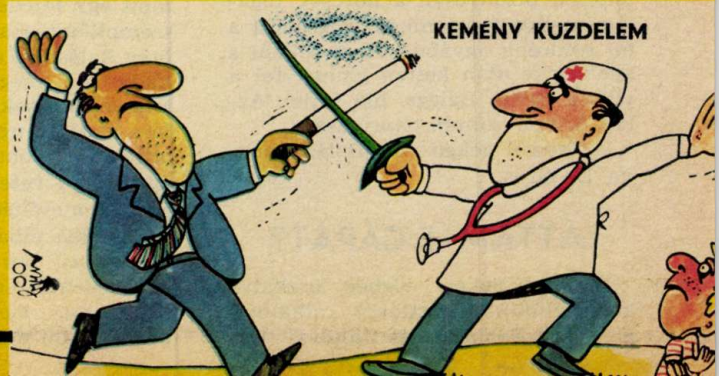

KEMÉNY KÜZDELEM

ORVOSI TITOKTARTÁS

ELSŐSEGÉLY

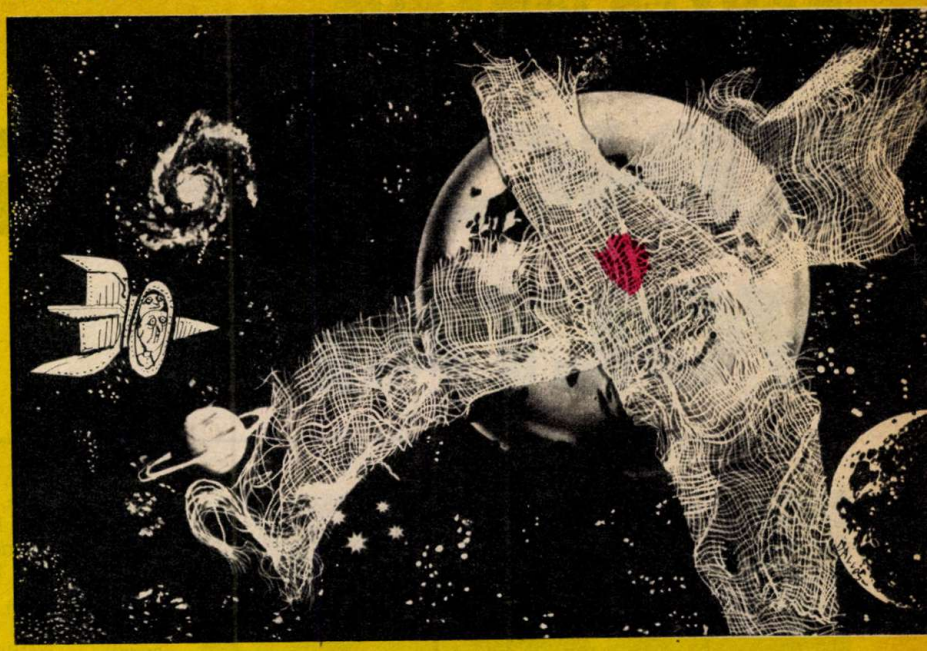

BALÁZS-PIRI BALÁZS, BARÁT JÓZSEF,
BRENNER GYÖRGY, DALLOS JENŐ,
ENDRŐDI ISTVÁN, FÜLÖP GYÖRGY, HEGEDŰS ISTVÁN,
SAJDIK FERENC, VÁRNAI GYÖRGY RAJZAI

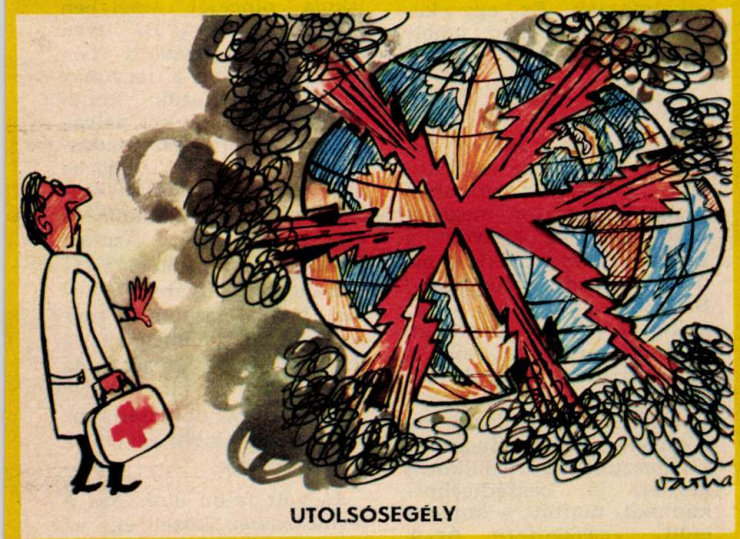

UTOLSÓSEGÉLY

ÁLLANDÓ
VÉRADÓ

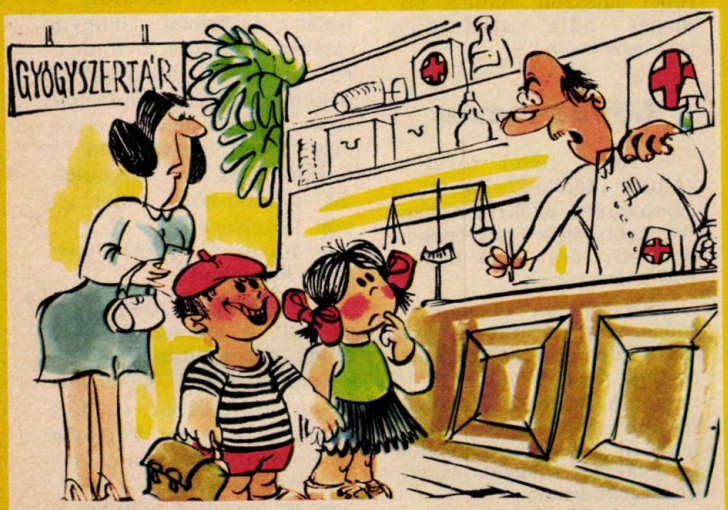

– Két nagy adag vaniliaízű csukamájolajat kérek

KEDVES ISMERŐS

KINCSKERESŐ VOLTAM

Langyos falusi esték nyugalma az arcán, haját simán hátratűzi, mintha nagyanyja figyelő tekintetét érezné a kezén amikor fésülködik. Endrei Judit nyugtatólag hat az emberre.

Kíváncsi voltam rá. Vajon miből táplálkozik napról napra megújuló derűs egyszerűsége?

— Azt hiszem, a gyerekkor fényeit igyekszem átmenteni a jelenbe — mondta vidáman és meggyőződéssel hozzátette — persze nem csak lélekben kell megőrizni a csend és nyugalom képességét, az egyéniség külsőségekben is megnyilatkozik. Vidéki voltam és az is maradtam. Nem állna jól nekem a kihívó öltözködés.

— Bár éppen nemrég kaptam dorgáló levelet egy nézőtől, hogy miért nem öltözöm divatosabban. Úgy érzem, hozzám a szolid külső illik. Volt már, hogy cifrább ruhát vettem fel, de nem éreztem jól magam benne. A sima frizurának pedig az az oka, hogy nem szeretek fodrászhoz járni.

Véletlenül

— A képernyőn a bemondót csak derékon felül látjuk . . .

— Ugyanazt a szoknyát több blúzhoz, pulóverhez is felveszem. Azt, hogy derékig látszunk, én néha arra használom, hogy kibújok a cipőmből.

— Gyakran hihetetlen a nézők számára, hogy egy-egy hosszabb hír elmondásánál a bemondó semmi segítséget nem használ.

— Mi nem használunk súgógépet, de vannak műsorok — például a Stúdió '83, a Tv-híradó —, ahol alkalmazzák. Ez egy kamerára szerelt gép, amely kivetíti a szöveget.

— Erre a pályára készültél?

— Véletlenül lettem bemondó. Szegeden harmadéves főiskolás koromban az egyik tanárom megkérdezte: lenne-e kedvem a bemondáshoz az akkor induló szegedi stúdióban? Szívesen vállaltam, bár akkor még nem gondoltam komolyan a dolgot, jól jött ösztöndíj-kiegészítőnek az érte kapott pénz. Majd feljöttünk meghallgatásra ide a tévéhez, Fischer tanár úr kiválasztott és foglalkozni kezdett a beszédtechnikámmal, tanított a kamera előtti viselkedésre. Arra, hogy a bemondó ne szerepet játsszon, hanem önmagát adja, viselkedjen természetesen.

Lovaskocsin

— Sokat nézel tévét a szabad idődben? És mi a véleményed azokról a gyerekekről, akik hétvégeken nyolc-tíz órát is a képernyő előtt ülnek?

— Válogatva nézem a műsorokat, általában már hét elején eldöntöm, hogy melyik műsort nézem majd meg. A szabad időmben inkább olvasom a megjelenő új könyveket, moziba is gyakran megyek és sokat kirándulok.

Nem tartom helyesnek, hogy a gyerekek sok időt töltenek a képernyő előtt, de ebben nem a tévét hibáztatom, inkább a szülőket, hogy miért nem szerveznek más programot is számukra. Az állandó tévénézés eltompítja az agyat, hiszen a filmek többsége nem késztet gondolkodásra.

— Milyen gyerekkori élmények élnek benned?

— Szerettem gyerek lenni. Falun nevelkedtem, édesanyám iskolaigazgató volt Tiszatenyőn. Természetesen én is úttörő voltam sőt, őrsvezető is. Emlékszem, egyszer télen vasat gyűjtöttünk. A fiúk szereztek valahonnan lovaskocsit, és azon jártuk a környező tanyákat a havas utakon. Énekeltünk, kurjongattunk, együtt voltunk . . .

Békariasztó

— Egyszer pedig kitaláltuk, hogy őrsi búvóhelynek rendezzük be az iskola pincéjét, amelyben sok volt a béka. De ilyen apróság nem riasztott vissza bennünket a tervünktől, kitakarítottuk, kimeszeltük a pincét, két pálcával ügyesen összefogdostuk, majd egy vödörbe gyűjtöttük a békákat. Másik nagy kalandunk a kincskeresés volt. Ásatást kezdtünk a falutól elég távoli homokbányában. Tudtuk, hogy Tiszatenyő már a törökök idejében is a térképen volt. „Csak oda rejthették el kincseiket!" — gondoltuk, de aztán kincsek híján alábbhagyott a lelkesedésünk.

Jó volt falun élni. Aki a természethez közel él, az gazdagabban él. Emlékszem, amikor zsendült a határ tavasszal, langyos estéken eljártunk a földekre csavarogni. Most is vidéken, Szentendrén élek. Nem tudnám feladni a vidéki életet, hiányozna a harangzúgás, a kutyaugatás, a kakasszó, a természet közelsége.

— Miről álmodoztál kislány korodban?

— Bejárni a világot — ez volt a legnagyobb álmom. Szüleimmel sokat utaztunk itthon is, a környező országokban is. Múlt ősszel eljutottam Párizsba is. Romantikus kislány voltam, végigolvastam a pötyös és a csíkos könyveket és természetesen mindig szerelmes lettem a főhősbe.

V. Sólyom Erzsébet
Fotó: Szalay Béla

PAJTÁS

ENDREI JUDIT

A legendás 424-esek sok ezer kilométeres száguldás után visszaadják alkatrészeiket az embernek

A GŐZMOZDONY MESÉJE

Kérem, én csak egy egyszerű mozdony vagyok, de azért bátran állíthatom, hogy az életem kész regény. El is mondom mindjárt dióhéjban, csak szuszszanok egyet.

Egy utolsót.

Én kérem lótottam-futottam egész életemben. Most ezzel rohanj erre, most azzal rohanj arra... és én fújtatva, sisteregve, zakatolva rohantam a tonnák és utasok százezreivel. És ha úgy kívánták, még fütyürésztem is közben.

No persze... a rohanás, meg a száguldás az én gyermekkoromban még egészen mást jelentett, mint manapság. Nincs ebben semmi csodálatos, elvégre nekem is meg kellett tanulnom járni. Senki ne vegye dicsekvésnek, de már kora ifjúságomban bámulatba ejtettem a világot.

Ez 1829-ben történt Angliában a rainhilli bemutatón, amikor káprázatos formában 25 kilométeres sebességre gyorsultam fel. A hálás tömeg nyomban rám is ragasztotta a „Raket" — azaz rakéta — becenevet. Holott akkoriban inkább egy nagyobb kályhához hasonlítottam. Kályhának persze hihetetlenül gyors voltam, ám egy közepes képességű ló könnyedén megvert. Legalábbis ami a sebességet illeti, mert erőben már akkor is én voltam a jobb.

És rövidesen kiderült, hogy meglehetősen életképes fickó vagyok. Lendületes fejlődésem során szinte fékezhetetlennek bizonyultam, és a külsőm is előnyösen megváltozott. Elkövetkeztek a legszebb mozdonyévek. Előbb 60, majd 80, végül 100—120 kilométer megtételére is képes lettem óránként, teherbirásommal pedig egyetlen jármű sem vetekedhetett.

1846-ban eljutottam Magyarországra is, és a Pest—Vác közti útvonalat 50 perc alatt száguldottam végig. De akkoriban már alig győztem a meghívásokat. Egyszeriben nélkülözhetetlenné váltam. Olyannyira, hogy bátran állíthatom: a legújabb kor modern ipari forradalma nélkülem el sem kezdődhetett volna sem Európában, sem a tengerentúlon. Városokat és

falvakat, bányákat és kikötőket, szántóföldeket és ipartelepeket, országokat sőt, földrészeket kötöttem össze egyetlen működőképes rendszerbe. Aztán...

Igen, bármennyire is különös, tulajdonképpen ez lett a vesztem. A fejlődés, amelyet jó 150 éven keresztül minden erőmmel, éjt nappallá téve segítettem — túllépett rajtam. Kiderült, hogy nem vagyok eléggé gyors, hogy szennyezem a környezetet, hogy rossz hatásfokkal alakítom át a hőenergiát mozgási energiává... szóval sok mindent a fejemhez vágtak az utóbbi évtizedekben.

Hogy megbántam-e? Ugyan kérem. Ilyen az élet, és én elmondhatom, hogy ezt az életet igazán nem éltem hiába. Nagy utat tettem meg és azt hiszem, velem együtt a civilizáció is.

Mos délceg Diesel-mozdonyok és vagány villanymozdonyok suhannak el mellettem a síneken, amelyeket talán éppen az én anyagomból készítettek.

Most mondjam nekik, hogy legyenek szerényebbek? Hogy ők is úgy végzik majd egykor, mint én? Mi értelme lenne? Egyrészt úgysem hinnék, másrészt miért ne lenne egy pár jó évük nekik is...?

Cser Gábor

Fotó: Gaál Zoltán

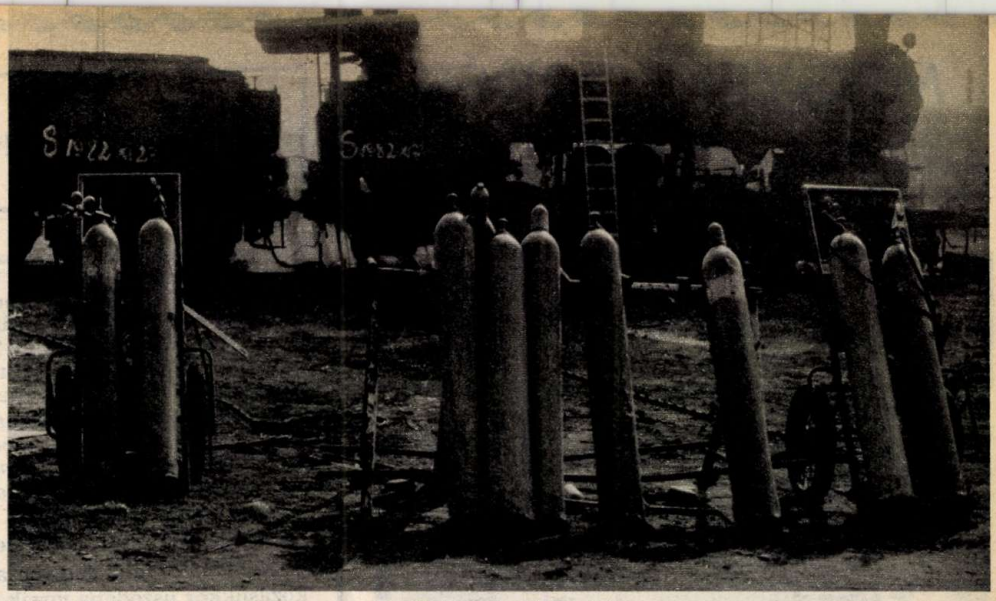

A lángvágók palackjai mint a ragadozók lesnek áldozatukra...

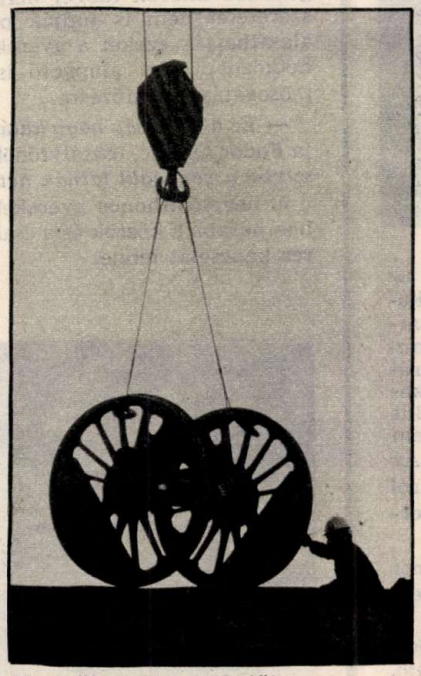

**Mentsük, ami menthető!
A kerekek még használhatók**

**Hosszú volt az út...
A fáradt „lábak" már nehezen mozdulnak**

**Tűzben született,
tűzzel élt,
és tűzzel szétdarabolva
fejezi be földi pályafutását**

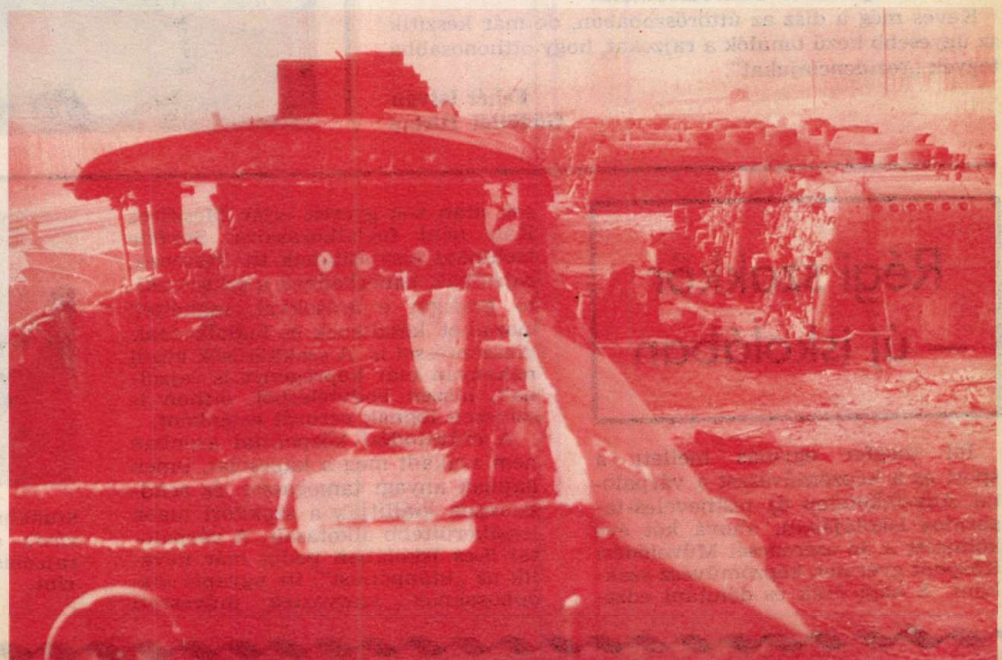

**Az élet megy tovább.
A csillogó, izmos gépekből
így válik — nyersanyag**

MEGYEI KÖRKÉP

Több megyei laptól rendszeresen érkeznek szerkesztőségünkbe hírek kiemelkedő eseményekről. Legutóbb a Vas Népe, a Veszprém megyei Napló és a Gödöllői Hírlap munkatársaitól kaptunk tudósítást.

Van már helyük...

Nem kell már váltott műszakban iskolába járniuk az ikladi gyerekeknek, nemrég adták át az általános iskola új szárnyát, benne négy szaktanteremmel, könyvtárral és egy úttörőszobával. Kétszeresére nőtt így a tantermek száma. Több idő jut a közös programokra, s ráadásul van már hol megrendezni az úttörők foglalkozásait. Nagyon hiányzott az úttörőszoba, azelőtt egy kis helyiségben tartották az összejöveteleket. Az új terem szakkörök és sportfoglalkozások színhelye is lesz. Az átadás utáni első vendéget, a szomszédos Galgamácsáról jött Vankóné Dudás Juli nénit faggatták a diákok gyermekkorának szokásairól, festészetéről.

— *Amikor ilyen kisgyerek voltam, mint ti, a pad alatt rajzoltam. De nem volt még ennyi papiros, így a szünetben, ha esett az eső, egy bottal a sárba rajzolgatni is öröm volt. Talán hétéves lehettem, amikor a szentiván napi tűzugrást örökítettem meg, ahogy elképzeltem. Édesapám szőlőjéhez közel volt ez a mulatság. Tudjátok mire rajzoltam? Cukroszacskóra!*

Kevés még a dísz az úttörőszobában, de már készítik az ügyesebb kezű tanulók a rajzokat, hogy otthonosabbá tegyék „rezidenciájukat".

Fehér István
Gödöllői Hírlap

Lányok nagy tervekkel

A testvér az más. Vitatkozik, talán még verekszik is. Korántsem ilyen ragaszkodó. Neki kevés egy simogatás ahhoz, hogy feltétel nélkül szeressen. Ez a feltétel nélküli szeretet, ez az erős ragaszkodás ütötte szíven minden bizonnyal a szombathelyi Fürst Sándor utcai iskola ötödik „a" osztályos tanulóit is, amikor először látogattak el a gencsapáti nevelőotthon elsőseihez.

— *Mindannyian választottunk egy kislányt* — mondja Desits Mónika —, *illetve valójában ők választottak minket: egy-egy mosollyal, simogatással. Decemberben a télapó ünnepségen kezdődött a barátság, amely máig is tart. Most a nagylányok lettek a vendéglátók, zenés-táncos délutánra invitálták az elsősöket.*

Komoly terveik vannak a kicsikkel, legközelebbi találkozásukkor uszodába viszik őket. És remélik, sokáig tart ez a kapcsolat. Én abban bízom, hogy ezek a jó szándékú, segítőkész úttörők idővel majd rájönnek, hogyha a családi szeretetet nem is tudják pótolni, egyvalamiben valóban alakíthatják ezeket a gyerekeket. Megtaníthatják őket a hétköznapi élet alapvető ismereteire: kenyérszeletelésre, mosogatásra, teafőzésre.

— *Ez a barátság nagy hatással van a szülőkre is* — mondja Fodor Ottóné, osztályfőnök. — *Már többen szóltak, hogy szívesen vendégül látnák hét végére a kicsiket.*

A nevelőotthonos gyerekek szempontjából valóban leghasznosabb a köztük és a családok között létrejövő rendszeres kapcsolat lenne.

Nagy Andrea
Vas Népe

Régi szakkör — új iskolában

Jól megfér egymás mellett a sport és a képzőművészet a várpalotai Ady-lakótelep új testnevelés-tagozatos iskolájában, ahová két éve költözött a Jó szerencsét Művelődési Központ gyermek képzőművész szakköre. A napi órák és délutáni edzések után sok gyerek eljár Mészáros Kati néni foglalkozásaira. Sokféle technikát elsajátítanak itt: festenek, rajzolnak, ismerkednek a sokszorosító grafikai eljárásokkal, makettet, mozaikot készítenek és foglalkoznak gipszöntéssel is. A szakkörösök közül néhányan már képregényt is rajzolnak, hiszen kedvtelésből, otthon is szívesen fognak ceruzát esténként.

A művelődési központtal azonban nem szakadt meg a kapcsolat, innen kapnak anyagi támogatást és rendszeresen kiállítják a szakköri tagok legsikerültebb alkotásait. A várpalotai 9-es iskolában pedig már nevelik az „utánpótlást", itt ugyanis kisdobosoknak szerveztek művészeti

szakkört, ahol színjátszásra, bábozásra éppúgy lehetőség van, mint rajzolásra, kinek-kinek kedve szerint.

Horváth Éva,
Veszprém megyei Napló

levélbontó

A névadó: Radnóti

Nagy eseményre készül úttörőcsapatunk, iskolánk névadó ünnepsége lesz május 9-én. Még 1978-ban, az indulás évében kinyomoztuk, hogy innen, a váci pályaudvarról vitték a költőt a bori táborba. Több éves, szorgalmas gyűjtőmunkával kellett kiérdemelnünk, hogy fölvehessük Radnóti Miklós nevét. Sokat foglalkozunk emlékével, minden osztály elmegy egyszer Pestre, egyszer pedig Abdára, a sírjához, s rendszeresen tartunk szavalóversenyeket, melyekre csak az ő verseivel lehet benevezni. Csíkszentmihályi Róbert szobrászművész bronzportrét készít iskolánknak a költőről, melyet az aulában helyezünk el; a szobor költségeihez csapatunk társadalmi munkával járult hozzá. Úgy tervezzük, ezentúl kétévenként Radnóti-napokat tartunk most, május 9-én a szobor felavatásával, s egy ünnepi vetélkedővel kezdjük. A portrét Tolnai Gábor, a híres Radnóti-kutató avatja fel, majd este a művelődési házban a költő életét bemutató műsort adunk.

Manninger Péter, Vác — Radnóti úti Általános Iskola

Leveleznénk! Válaszolj!

ÖTÖDIKESEK ÍRJANAK: BARICZA MÁRIA, Bölcske, Szabadság tér 10. — 7025; LŐRINCZ MÁRTA, Dunavarsány, Iskola út 6. — 2336 (radírt, matricát gyűjt); MARÓTI BEÁTA, Nagyatád, Zóka u. 1. — 7500 (szeret olvasni, sportolni; bélyeget, szalvétát gyűjt); IGAZ TAMÁS, Kalocsa, Vörösmarty u. 26. — 6300; OSZWALD MÓNIKA, Gyöngyös, Radnóti u. 4. — 3200 (bélyeget, kártyanaptárt, matricát, szalvétát gyűjt); RÓTH IBOLYA, Nagykanizsa, Hársfa út 1. — 8800 (szeret olvasni, kirándulni); PLÁNKA JÚLIA, Ecseg, Keresztvölgy — 3053; KOVÁCS BEÁTA, Ózd, Néphadsereg út 9. — 3600 (bélyeget, képeslapot, kártyanaptárt, csokipapírt gyűjt); NAGY ILONA, Hajdúnánás, Daróczi A. u. 8. — 4080; JANIK GÁBOR, Ceglédbercel, Pozsonyi út 10/b. — 2737; BEDŐCS ADRIENN, Balassagyarmat, Honti u. 32. — 2660; HIPSZKI JUDIT, Vanyarc, Kossuth u. 36. — 2688; KOVÁCS RITA, Dunavarsány, Teplom u. 18. — 2336; KISS ANDREA, Vasegerszeg, Kossuth u. 45. — 9661; B. PETŐ ISTVÁN, Perkupa, Dózsa u. 37. — 3756; WALTER RITA, Császártöltés, Sport tér 3. — 6239 (bélyeget, képeslapot, matricát, naptárt gyűjt); PÓCSI EMESE, Tiszaluc, Alkotmány u. 71. — 3565; FEHÉR JUDIT, Forró, Fő út 65. — 3849 (bélyeget, naptárt, együttesek fotóit gyűjti); FIRÁNYI ZITA, Baja, Komarov u. 23. — 6500; RÁKÓCZI ERZSÉBET, Sopron, Híd u. 25/b. — 9400 (szeret olvasni, bélyeget gyűjt); MATISZ HELGA, Alsótelekes, Béke út 58: — 3735; SOMODI JUDIT, Tiszakécske, Zrínyi út 18. — 6060 (szeret rajzolni); GYÖRY CSABA, Nyíregyháza, Ady u. 9. — 4400 (szeret sportolni).

ÖTÖDIKESEK LEVELÉT VÁRJUK: KEREKES GABRIELLA, Mindszent, Fürst S. u. 65. — 6630 (szeret kézimunkázni, bélyeget, képeslapokat gyűjt); LUX ERZSÉBET, Kazincbarcika, Nagy L. út 8. — 3700; JANEK ZSUZSANNA, Budapest, XIII. u. 65. — 1224.

HATODIKOSOK ÍRJANAK: KOVÁCS SÁNDOR, Tiszakürt, Zöldfa u. 2. — 5471 (szeret úszni, focizni, horgászni); KAPOS ANITA, Sásd, Ady u. 9. — 7370 (külföldi képeslapokat gyűjt); BÁRÁNKÓ MÁRIA, Egyek, Dankó P. út 44. — 4069 (kártyanaptárt, matricát gyűjt); NAGY IRÉN, Mezőtúr, Jókai út 6. — 5400 (képeslapot, kártyanaptárt gyűjt); MIHÁLYI MARIANNA, Kecskemét, Munkácsy u. 39. — 6000 (fiúval levelezne, szeret kirándulni); HADOBÁS TERÉZ, Markaz, Dobó út 8. — 3262 (matricát, kártyanaptárt gyűjt).

Mit üzen a Pajtás?

SZÍNÉSZNEK, SZÍNÉSZNŐNEK sokan készülnek közületek, ahogy ez a szerkesztőségbe küldött levelekből kiderül. Igen ám, de nem tudjátok: milyen úton induljatok el célotok megvalósítása felé. Ha csak a tanulással kapcsolatos kérdéseket nézzük, akkor először is le kell érettségiznetek, majd ezután jelentkezhettek a Színház- és Filmművészeti Főiskolára. Kimondottan felvételi tantárgy nincs, a jelentkezőknek énekléssel, szavalással, helyzetgyakorlatokkal kell bizonyítaniuk alkalmasságukat. Éppen ezért jó lenne, ha már most jelentkeznétek iskolátok vagy a közeletekben levő művelődési ház irodalmi vagy színpadi szakkörébe, így a színészi mesterséghez szükséges képességeket már idejekorán kifejleszthetitek magatokban. De talán kiderülne az is, hogy van aki nem erre a pályára született, szép lassan lemondana vágyairól, mielőtt csalódás érné.

KUTYÁT szeretne vásárolni. méghozzá fajtiszta bernáthegyit Fekete Katalin (Ózd, Horváth J. u. 8. — 3600), csak nem tudja, hogy kihez forduljon, hol találna egy „ilyen jószágot". Keresd meg levélben, az Ebtenyésztők Országos Szövetségét vagy a Kutya című lap szerkesztőségét. Ők biztosan tudnak segíteni. Mindenesetre meg kell jegyeznünk, hogy egy ilyen állat eléggé drága, s ha elmúlik az iránta érzett kezdeti lángolás, akkor is gondozni, etetni kell. Tehát csakis az vásároljon kutyát, aki nem csak a vele járó örömöket, hanem a kellemetlenségeket is hosszú időn, akár tizenöt-tizenhét éven keresztül vállalni tudja. S még valamit! Reméljük, nem lakótelepi lakásban laksz, mert ugyebár a bernáthegyi nem éppen a legkisebb kutyák közé tartozik, sőt . . .

DR. LUX ELVIRA címét kérő levelek továbbra is érkeznek szerkesztőségünkbe. A doktornő címét nem tudjuk megadni, a neki szánt küldeményeket a szerkesztőség címére adjátok fel s írjátok a borítékra: BIZALOM DOKTORNŐ. Ezeket a leveleket mi természetesen nem olvassuk el, felbontatlanul továbbítjuk dr. Lux Elvira részére.

KABIR BEDI-ből, alias Sandokánból, már visszavonhatalanul legenda lett. Címét, fotóját kéritek tőlünk. A róla készült posztereink sajnos már elfogytak, a címét pedig nem tudjuk. Ha valaki mégis kinyomozná, küldje meg nekünk is, mert mi is szívesen megismerkednénk Kabir Bedivel, azaz a rettenthetetlen Sandokánnal.

TÖPRENGŐ

A rejtvények megfejtését lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: május 16. (Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397) A borítékra vagy levelezőlapra írd rá: „TÖPRENGŐ".

NYERTESEK

A 11. szám rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak: Kurdi Attila, Budapest XXI.; Mátrai Julianna, Bp. XVIII.; Heipter Lilla, Győr; Francia Norbert, Szombathely; Horváth Miléna, Pécs; Kolozsvári Zsolt, Nagydobos; Urszin Edina, Felsőzsolca; Támcsu Ágnes, Ózd; Ipsics Péter, Sömjénmihályfa; Sályi Zsolt, Csegöld; Győri Gábor, Csorna; Péntek Henriette, Jászalsószentgyörgy; Pocsai Zoltán, Baja; Szabó Bernadett, Komló; Hortobágyi Zoltán, Nagyfüged; Szentiványi Gabi, Kiskunmajsa; Lerner Csaba, Salgótarján; Garai Géza, Balatonberény; Horgonyi Márta, Szögliget; Varga Ágnes, Keszthely.

A 12. SZÁM MEGFEJTÉSEI

FESTMÉNY: 2. (A zöld hegedű) – ÉNEKLŐK: „Hej tulipán, tulipán", „Ici-pici muskátlinak", „Nyíljon ki a bazsarózsa . . ." – OPERA TOTÓ: 2, 2, 2, x, 2, x, 1, 2. – KÜLÖNBSÉGEK: 4. – A KARNAGY: Johann Sebastian Bach – KLASSZIKUSOK: Sorsszimfónia, Hunyadi László. – TÉPELŐDÉS: Mozart operája előbb volt kész. – MŰ ÉS MŰVÉSZ: Kodály Zoltán, Háry János, Székely fonó. – ZONGORÁNÁL: Mozart.

EGY RANDEVÚ TÖRTÉNETE. Ez a fiú elindult, hogy találkozzék szíve választottjával. Esetét öt képben örökítette meg a rajzoló. A sorrend azonban összekeveredett. Rakd helyre a képeket.

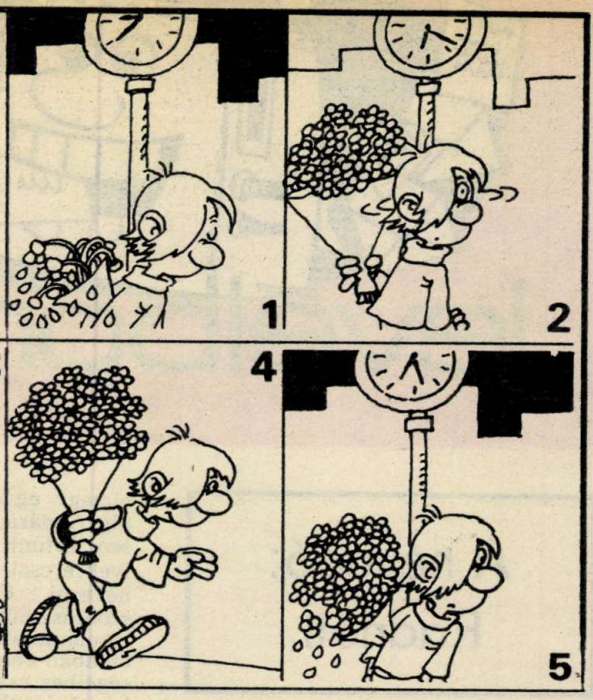

SZEMMÉRTÉKKEL. A hat cipő közül vajon melyik való a lenti lábra? Előbb szemmértékkel próbáld kitalálni (azután vonalzóval ellenőrizd).

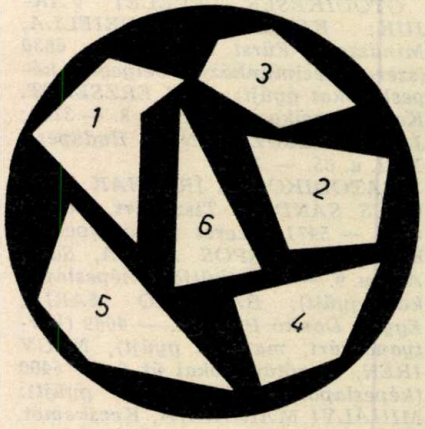

IDOMREJTÉLY. A hat fehér megszámozott ábrából vajon milyen síkidom rakható össze? Négyzet? Téglalap?

BETŰFŰZÉS. Ha a betűcsíkokat megfelelő sorrendben egymásba fűzöd, a betűk folyamatosan összeolvasva Petőfi Sándor egyik verséből adnak idézetet.

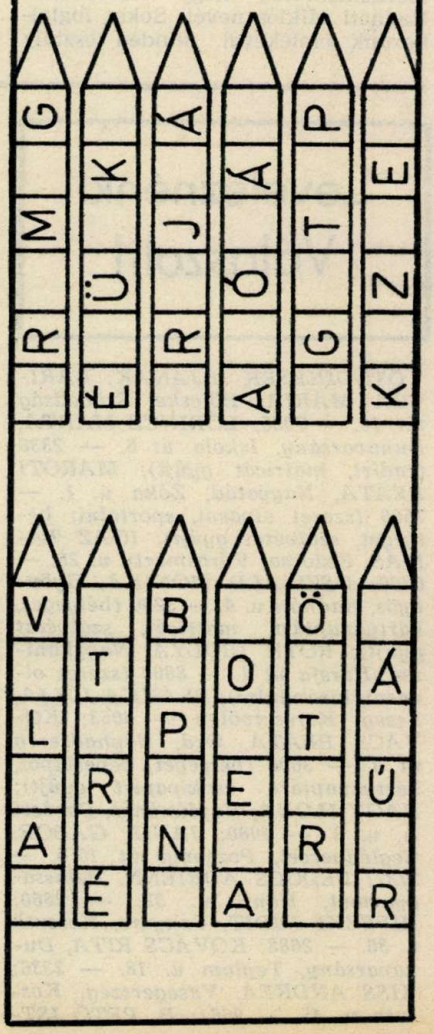

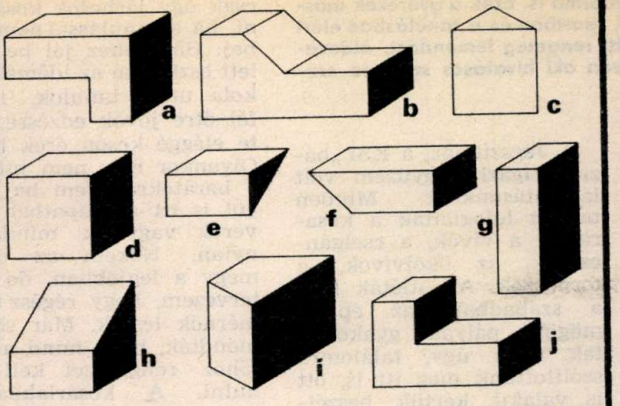

ÉPÍTS! Ebből a tíz idomból egy felesleges. Kilencből ugyanis egy nagy kocka állítható össze. Melyik a felesleges idom?

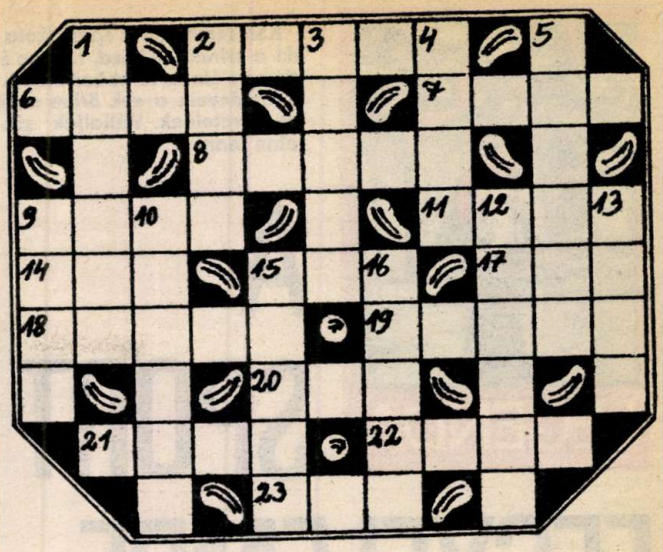

BÁR MINDENNAP EZ LENNE! Május egyik napját úgy hívják, ahogy azt a függőleges 1. sorba leírhatod.

VÍZSZINTES: 2. A főzőedényen van. 6. Ruhatisztító. 7. . . .-bákom. 8. Könnyes panaszkodás. 9. Vissza: becézett férfinév. 11. Azt mondják neki, hogy fizessen. 14. Az FTC-ben focizik (Tibor). 15. Pest megyei község. 17. Becézett lánynév. 18. A kisgyerek hívja így egyik szülőjét. 19. Kontinens. 20. Gyere, régiesen. 21. Ítéletvégrehajtó. 22. Dán és togói autók jelzése. 23. Bulgária része!

FÜGGŐLEGES: 1. Május egyik napja. 2. Képet készít. 3. Régi harci szerszám. 4. Délamerikai állat. 5. Magyar hadvezér (Pál). 9. Ilyen szarvas is van. 10. A főváros egyik részében lakik. 12. A Videoton játékosa (Péter). 13. Svéd, olasz és albán autók jelzése. 15. Híres színésznő volt (Gizi). 16. Válogatott, délceg csapat.

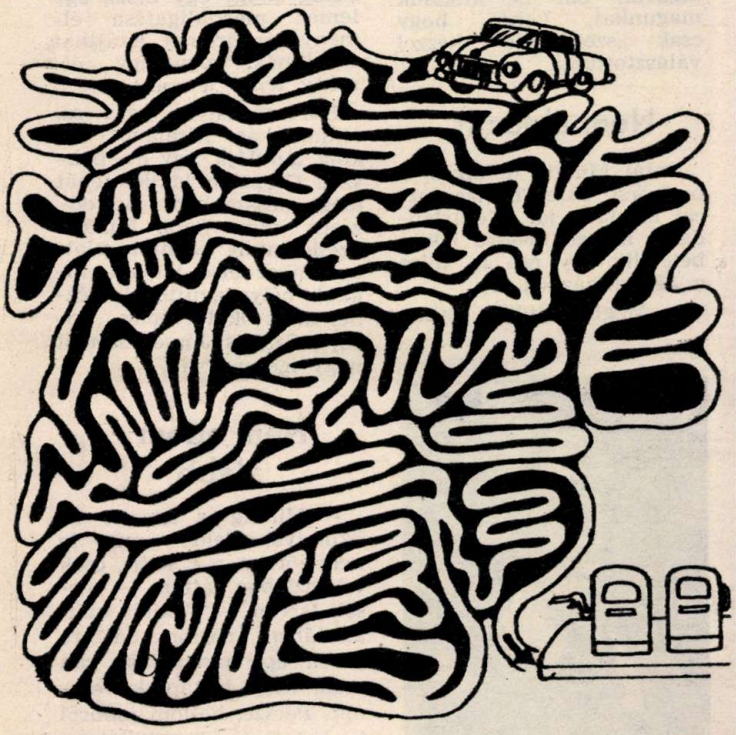

FOGYTÁN A BENZIN. Melyik úton lehet leghamarabb elérni a benzinkutat?

TÉRKÉPTALÁNY. A rajzon hazánk és a szomszédos országok határainak találkozását láthatod. Vajon melyik számjegy melyik országot jelzi?

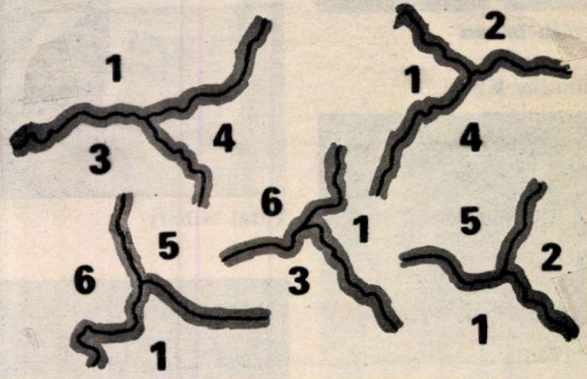

SAKK

Mai feladványunk három (3) lépéses. Nem lesz nehéz megfejteni, csak azt kell kitalálni, mit is keres a fehér gyalog a táblán?

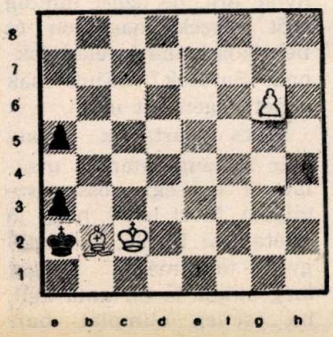

A március 3-i két feladvány közül a jobb oldali sajnos hibásan jelent meg: lemaradt h8-ról egy sötét vezér, ezért már egy lépésben is mattot lehetett adni h7–h8 V (B) lépéssel. – A bal oldalinak megoldása: 1. Hd7–b6! Sok helyes megfejtés érkezett be, a szerencsés nyertesek: Császár Tamás (Alattyán), Győri István (Örhalom), Mező Beáta (Etes-Alberttelep) és Schranz Noémi (Jászberény).

Földeák Árpád

MÁR A NYÁRRA GONDOLUNK: két remek programot ajánlunk. Megtudhatod, ha átcsoportosítod a betűk sorrendjét.

HÍD TÁJÉKA
ROBOTÁZÁS

KSI. Nemcsak a sportiskola neve ez, nemcsak „rang" annak, aki a színeiben küzd, hanem életforma is. Ezek a gyerekek másképpen élnek, mint kortársaik. A sportban és a tanulásban elért eredményeik a sok öröm mellett rengeteg lemondást, áldozatot követelnek. Vállalják sőt, van aki hivatásos sportoló szeretne lenni . . .

A SPORT FEGYELEMRE TANÍT

A Jégszínház, a KSI „bázisa" igazi nagyüzem volt látogatásunkkor. Minden termet lefoglaltak a kosarasok, a vívók, a cselgáncsozók, az ökölvívók, a tornászok. Az atléták kint a szabadban, az épület mögötti pályán gyakoroltak. Csak úgy, találomra szólítottunk meg itt is, ott is valakit, kértük, beszéljenek magukról, a sportról, tanulmányaikról. Négy gyerekkel kiszámoltuk a kis csoport félévi átlagát is. Ez a 4,5 bizony vetekedik a legjobb osztályok átlagával, bár ne áltassuk magunkat. Lehet, hogy csak „szerencsés" kézzel választottunk.

Nem áldozat

Patai Mihály ötödikes, a budaőrsi Esze Tamás utcai iskolába jár. Kosárlabdázó. Eléggé messze lakik, beletelik egy óra is, mire a Jégszínházhoz ér.

— Megbeszéltük otthon — meséli Misi —, hogy csak úgy járhatok kosarazni, ha a tanulással nem lesz baj. Hát ehhez jól be kellett osztanom az időmet. Iskola után tanulok, majd fél ötre jövök edzésre. Este eléggé későn érek haza. Olyankor már nem jut idő a barátokra. Nem baj, végül is itt a csapatban haverok vagyunk mindannyian. Nekem az orosz megy a legjobban, de úgy tervezem, hogy régész vagy mérnök leszek. Már sokan mondták, hogy mind a kettőhöz rengeteget kell tanulni. A kosárlabdázást sem akarom abbahagyni. Majd összeegyeztetem valahogy.

A sok utazgatás, a szigorú napirend, mindez rendkívüli áldozatnak tűnhet. Pedig ahogy egy mozi, egy lemez meghallgatása élményt és örömet nyújthat valakinek, ugyanígy élmény lehet a sport is.

Horváth István, az 1. sz. Ifjúmunkás Általános Iskola tanulója, egy éve bokszol. Csepelen lakik, tehát még messzebbről jár edzésre, mint Patai Mihály. Szelíd, nyílt tekintete miatt az ember első látásra inkább bélyeggyűjtőnek nézné, mint ökölvívónak. Edzője, Szakos József szerint nagy ígéret a fiú.

Horváth István

Patai Mihály

Szűcs Márta

Dudinszky Klára

Nem adom alább

— Mindig is tetszett az ökölvívás. Igaz, amíg le nem jöttem a KSI-be, csak televízióban láttam — meséli István. — Tanítás után általában rögtön edzésre jövök, épp annyi időm van csak, hogy bekapjak valamit. Persze, hallom jobbról is, balról is az osztályban, hogy miért nem hagyom abba, hiszen alig van olyan közös rendezvény, amin ott tudnék lenni. A félévi átlagom 4,5 volt. Az igazság az, hogy ezt nem szeretném alább adni. Eléggé fárasztó dolog a sok utazgatás, mire hazaérek már nyolc óra, de azért mindig erőt veszek magamon és nekiülök a házi feladatoknak. Barátok? Rájuk csak a hét végén jut időm.

Szűcs Mártának bizony már a hangulatán is meglátszik egy-egy rossz osztályzat. Mert lehet, hogy jó atléta lesz belőle, de a négyes tanulmányi átlagot még akkor is tartania kell, ha esetleg olimpiai baj-

nokságot nyerne. Márta különben nem is olyan régen kóstolt bele ebbe a sportágba, most egyezteti össze a tanulást és az edzéseket. Az Újhegy sétányi iskola hetedikes tanulója.

— Nem hiszem, hogy a sport gondot okozna — magyarázza. — Sőt, úgy veszem észre, így talán a tanuláshoz is több kedvem van, mint korábban. Fegyelmet tanul az ember, a hosszú futások növelik az akaraterőt, meg ahogy pontosan kell az edzésre is érkezni, ugyanúgy oda kell ülnöm esténként a könyvekhez is. Mese nincs. A biológiát, a földrajzot szeretem a legjobban, de jól megy a történelem és az orosz is. Döntöttem már, egészségügyi szakközépiskolába adom be a jelentkezési lapomat. Ott nem lehet majd elbliccelni a dolgokat.

Sok versenyzőnél fedezhető fel, hogy a sport és a tanulás kapcsolata egyfajta életformát szabott meg számukra.

Visszajöttem

Két és fél éve vív már a KSI színeiben Dudinszky Klára. A Kertész utcai általános iskolába jár, azt tervezi, hogy újságíró vagy divattervező lesz. Félévben kitűnő volt. Gyorsan, könnyen tanul, nyilván ahogy a páston koncentrál ellenfelének legapróbb mozdulatára is, úgy összpontosít a feladott leckére, házi feladatra.

— Úgy érzem — mondja Klári —, ha nem vívnék, nehezebben menne a tanulás, persze, ez fordítva is igaz. Egyszer például abbahagytam a vívást pár hónapra, pedig jól ment akkor is, csak valahogy elegem lett mindenből. Azt hittem, majd többet fogok tanulni, azzal kötöm le magam. Nem így történt. Csak ücsörögtem otthon, néztem magam elé a semmibe. Becsúszott néhány gyengébb osztályzat. Na, mondom, itt baj van. Visszajöttem vívni. Újra az „igazi" kerékvágásba kerültem, rendbe jött minden. Sokat beszélgettünk ezután az edzőmmel, Ildi nénivel, ha baj van, most is hozzá fordulok.

Sinkovics Ferenc

ISMÉT

Ez évben már harmadszor rendezi meg a Pajtás szerkesztősége és a FUTAPEST klub csak gyerekeknek, 14 éves korig a Pajtás futást. Már írjátok is: **június 4., szombat délelőtt, Margitsziget.** A helyszín a szokásos, a távok ismertek (3 és 5 km). A futók száma egyre több lesz — remélem.

Lapozgatva a külföldi futóújságokat, sok-sok érdekes gyermek eredményre bukkantam. Például a svéd LIDINGÖ-LOPPET, ami Stockholm egyik legszebb szigetén kerül évenként októberben megrendezésre, hasonló a mi Pajtás futásunkhoz. Három távon futnak az indulók: a 11 éves és fiatalabb lányok, fiúk 1700 métert, a 12–13–14 éves korú lányok, fiúk 3000 métert, a 14 éves fiúk 6000 métert teljesítenek.

Furcsa és komoly követelményt támaszt az NSZK-beli gyerekek négytusája (15 éves korig naponkénti versenyek): 15 km gyaloglás, 400 m úszás, 50 km kerékpározás, 10 km futás. 1982-ben a legjobbak eredményei; fiúk: 1. O. Kunze (14 éves) (1.45.28 – 9.40 – 1.32.21 – 40.12) 2. I. Stadel (11 éves) (1.56.02 – 11.30 – 1.37.42 – 48.04). Lányok: 1. G. Ott (15 éves) (1.46.28 – 6.45 – 1.38.32 – 50.04), 2. S. Zemene (14 éves) (2.18.07 – 8.13 – 1.38.32 – 1.01.07).

S végül pár érdekes eredmény (42 195 méter!) az NSZK-ból és Belgiumból: Katja Korzonkalla 13 éves 4.24.3 (NSZK-Berlin), Ulrike Heyen 14 éves 4.30.25 (NSZK-Berlin), Estelle Schröder 12 éves 4.05.05 (Belgium), S. von Rutkovszki (fiú) 14 éves 3.00.58 (NSZK-Berlin).

Érdemes elkezdeni az edzéseket, rendszeres felkészülés esetén – minimum heti 3 alkalommal legalább 30 perc intenzív mozgás – az eredménylistán is előrébb kell keresnünk a neveteket. Megsúgom, én nem sok időt szerettem fordítani ilyesmire, inkább igyekeztem elsőnek érkezni. Ez általában sikerült is, de például a világbajnokság megnyerése után egy héttel Romániában egy nemzetközi versenyen úgy futottam, hogy az utolsónak járó vigaszdíjat majdnem én kaptam. Egy frissen nyert világbajnok a „futottak még" versenyzők között! Nem kis „ciki" volt.

Nektek egyelőre az a legfőbb célotok, hogy egészségesek, edzettek, sportosak és frissek legyetek. Ezt könnyen elérhetitek, ha indultok versenyeken és felkészültök azokra. Futásra futással a legjobb, de megfelel a kerékpározás, evezés, úszás és a többi sportág – kellő szintű – művelése is.

Még van négy hetetek a versenyig, tessék még ma kezdeni a könnyű, lassú futásokat, hogy a legjobbak között végezzetek!

Monspart Sarolta

CSAK 3 ÉV SZORGALOM

s a jövedelmed havonta 3200–6000 Ft-ig mehet!

Az 1983 szeptemberében induló tanévre is várjuk az általános iskolát végzett és most végző lányok jelentkezését budapesti és vidéki gyáregységeinkbe fonalgyártó szakmára.

Már a tanulóévek alatt is sok-sok kedvezmény: díjtalan kollégiumi, leányotthoni elhelyezés, tankönyvek, tanszerek, munkaruha, iskolaköpeny, 5 Ft-ért napi háromszori étkezés; havonta 500 Ft szociális ösztöndíj, 320–700 Ft tanulmányi ösztöndíj.

Válassz gyáregységeink közül!
PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT
- Lőrinci gyára
  Budapest, Gyömrői út 85–91. – 1183;
- Újpesti Cérnagyár
  Budapest, Váci út 91. – 1044;
- Kaposvári gyár
  Kaposvár, Jutai u. 6. – 7400;
- Miskolci gyár
  Miskolc, József Attila u. 21. – 3527;
- Váci gyár
  Vác, Vám u. 1. – 2600.

„FONALGYÁRTÓ SZAKMA" megjelöléssel várjuk továbbtanulási jelentkezési lapodat a számodra legmegfelelőbb gyáregységünk személyzeti és oktatási osztályán.

Kérésre postafordultával részletes tájékoztatót küldünk.

FIATALOK FIGYELEM!

Általános iskolai végzettséggel rendelkező lányokat felveszünk az 1983–84-es tanévre fonó és szövő, fiúkat textil- és ruházati ipari gépszerelő, géplakatos és villanyszerelő szakmunkástanulónak.

FELSŐ KORHATÁR: 15 ÉV. TANULÓIDŐ: 3 ÉV

TÁRSADALMI ÖSZTÖNDÍJ: 500 FT

TANULMÁNYI ÖSZTÖNDÍJ: EREDMÉNYTŐL FÜGGŐEN 350–550 FT

ÖSZTÖNDÍJ-KIEGÉSZÍTÉS: 190 FT. TELJES ELLÁTÁS ÉS ELHELYEZÉS KOLLÉGIUMBAN HAVI 210 FT-ÉRT, TANKÖNYV ÉS MUNKARUHA DÍJMENTESEN. SZAKMUNKÁSVIZSGA UTÁN A HAVI KERESETI LEHETŐSÉG 4000 FT-TÓL 4500 FT-IG.

Jelentkezni lehet szombat kivételével bármely munkanapon 7 órától 16 óráig személyesen.

Levélre részletes tájékoztatást küldünk. A gyár címe: PNYV MAGYAR PAMUTIPAR
személyzeti és oktatási osztály
Budapest, Lahner Gy. u. 30. 1046

Telefon: 693-111/115-ös mellék vagy 693-847.

HOZZÁNK JÖSSZ? JÓL JÁRSZ!

PAMUTTEXTILMŰVEK BUDAPEST PATEX

Az 1983–84-es tanévre 14. életévüket betöltött és általános iskolát végzett lányokat szövőnek, fiúkat villanyszerelő, forgácsoló, szerkezeti lakatos, textilipari gépszerelő szakmára beiskolázunk szakmunkástanulónak.

Tanulmányi idő 3 év.

Juttatások: villanyszerelő, műszerész szakmában 250 Ft, a többi szakmában 500 Ft társadalmi ösztöndíj, ezenkívül a tanulmányi eredménytől függően 410–620 Ft tanulmányi ösztöndíj, plusz 130 Ft jövedelempótlék.

Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 3 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban. A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal.

A szakmunkásvizsga után szövő munkakörben bérbesorolástól függően alakul a kereset. A továbbtanulást támogatjuk.

Jelentkezni lehet személyesen hétfőtől csütörtökig 8–15 óráig.

Levélre részletes tájékoztatót küldünk.

Cím: PATEX Angyalföldi Szövőgyár Budapest XIII., Fáy u. 81–83. – 1135

Szereted a szép, művészi könyveket?

Vegyél részt alkotó megformálásukban, elkészítésükben!

A KOSSUTH NYOMDA, az igényes művészi könyvek műhelye az 1983—84-es oktatási évben is lehetőséget nyújt az ősi és megújult nyomdászmesterség elsajátításához

KÉZISZEDŐ
MAGASNYOMÓ
SÍKNYOMÓ
KÖNYVKÖTŐ

szakmákban, ahol a szakmunkástanuló-idő három év.

A nyomdászmesterséget az ipari tanulók a legkorszerűbb gépeket és technológiákat megismerve, nagy szaktudással és tapasztalattal rendelkező szakoktatók segítségével sajátíthatják el.

JUTTATÁSOK:

A nyomdánkkal társadalmi tanulmányi szerződést kötött tanulók a tanulmányi ösztöndíjon felül 250 Ft ösztöndíjat kapnak. A szakmunkásképzés nagyfokú támogatása mellett lehetőséget adunk szakközépiskolai továbbtanulásra is. Művelődési, szórakozási lehetőség a könyvtárban és az ifjúsági klub rendezvényein.

Üdülés Balatonnál és Galyatetőn.
Sportolási lehetőségek.
Munkaruhát, továbbá 3 Ft térítés ellenében ebédet biztosítunk.

Érdeklődni és jelentkezni lehet szombat kivételével: naponta reggel 8 órától délután 3 óráig a **KOSSUTH NYOMDA** személyzeti és oktatási osztályán Budapest V., Alkotmány u. 3. Telefon: 122-114.

Megközelíthető: metróval, a Kossuth Lajos téri állomástól 3 perc.

KEDVES PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

A PNYV Kelenföldi Textilgyár az 1983—1984-es tanévre felvesz általános iskolai végzettséggel rendelkező lányokat fonó, szövő, kötő, fiúkat textil- és ruházati ipari gépszerelő szakmunkástanulónak 16 éves korig.

FELVÉTELI VIZSGA NINCS!

Tanulmányi idő 3 év.

Ösztöndíj a tanulmányi eredménytől és évfolyamtól függően, fonó- és szövőtanulóknak 350—700 Ft, kötő- és textilipari gépszerelő tanulóknak 150—550 Ft havonta.

Juttatások: vidéki fonó-, szövő- és kötőtanulóknak havi 500 Ft, budapesti tanulóknak 450 Ft, textilipari gépszerelő tanulóknak 250 Ft vállalati ösztöndíjat fizetünk — a nyári szünidőre is. Kollégiumi elhelyezését minden vidéki tanulónak biztosítjuk teljes ellátással, munkaszüneti napokon is.

Iskolaköpenyt, füzetcsomagot, munkaruhát a gyár, tankönyvet az iskola térítésmentesen biztosít.

Évente két alkalommal kedvezményes textilvásárlás a vállalat termékeiből.

III. éves tanulóinkat 90%-os teljesítménybérben foglalkoztatjuk, részükre nyereségrészesedést fizetünk.

Szakmunkásvizsga után a kereset 3500—4500 Ft.

Leányotthonunkban a vidékiek elhelyezését biztosítjuk, havi 100—150 Ft-ért.

Továbbtanulásra lehetőséget adunk.

Részletes tájékoztatást adunk szóban vagy írásban.

Érdeklődők részére üzemlátogatást biztosítunk.

BUDAPRINT BUDAPEST

Cím:
PNYV Kelenföldi Textilgyár személyzeti-oktatási osztály, Budapest XI., Budafoki út 111—113. — 1117. Telefon: 868-955/191 mellék.

Pályaválasztók figyelem!

Jelentkezzetek
PAPIRIPARI szakmunkástanulónak!

A gondolatok rögzítése ősi igény. Az ősember a barlang falára festett. Az ókoriak a kőtáblát és a papiruszt használták.
A legidőtállóbb a PAPÍR.
Több ezer év alatt nélkülözhetetlen lett, nem tudta semmilyen más anyag pótolni a kultúra terjesztésében, az emberi tudomány rögzítésében elfoglalt helyét. Felhasználási területei a csomagolástechnikában és az egészségügyi felhasználásban rohamosan bővülnek.
FIATALOK!!!
CELLULÓZ- ÉS PAPÍRGYÁRTÓ, valamint PAPÍRFELDOLGOZÓ SZAKMUNKÁSKÉPZÉS INDUL CSEPELEN.
Gyertek papíripari tanulónak. Legyetek a „FEHÉR MÍVESSÉG" mesterei.
Biztos jövő, jelentős kedvezmények a tanulás idejére.
Képzési idő: 3 év.
Az elméleti oktatás helye: az 50. sz. Ipari Szamunkásképzői Intézet (Csepel — Baláki F. u.)
A gyakorlati oktatás helye: a Csepeli Papírgyár.
A képzés ideje alatt tanulóinknak az alábbi kedvezményeket adjuk:

- **tanulmányi eredménytől függő társadalmi ösztöndíj (250—500 Ft), és tanulmányi ösztöndíj (130—600 Ft)**
- **térítésmentes ebéd**
- **teljes tanfelszerelés és ruházat**
- **ingyenes kirándulásokat szervezünk**
- **kéthetes ingyenes üdülés a Balatonnál**
- **tanulmányi eredménytől függően minden sikeresen befejezett tanév végén 1000—2500 Ft jutalmat fizetünk**
- **ifjúsági klub, könyvtár**
- **sportolási lehetőségek, strand és sportlétesítmények a gyár közelében.**

Bővebb felvilágosítást ad a Csepeli Papírgyár személyzeti osztálya 1751 Budapest XXI., Duna u. 42. Telefon: 279-620/301, 535, 518 mellék

PV CSEPELI PAPÍRGYÁRA

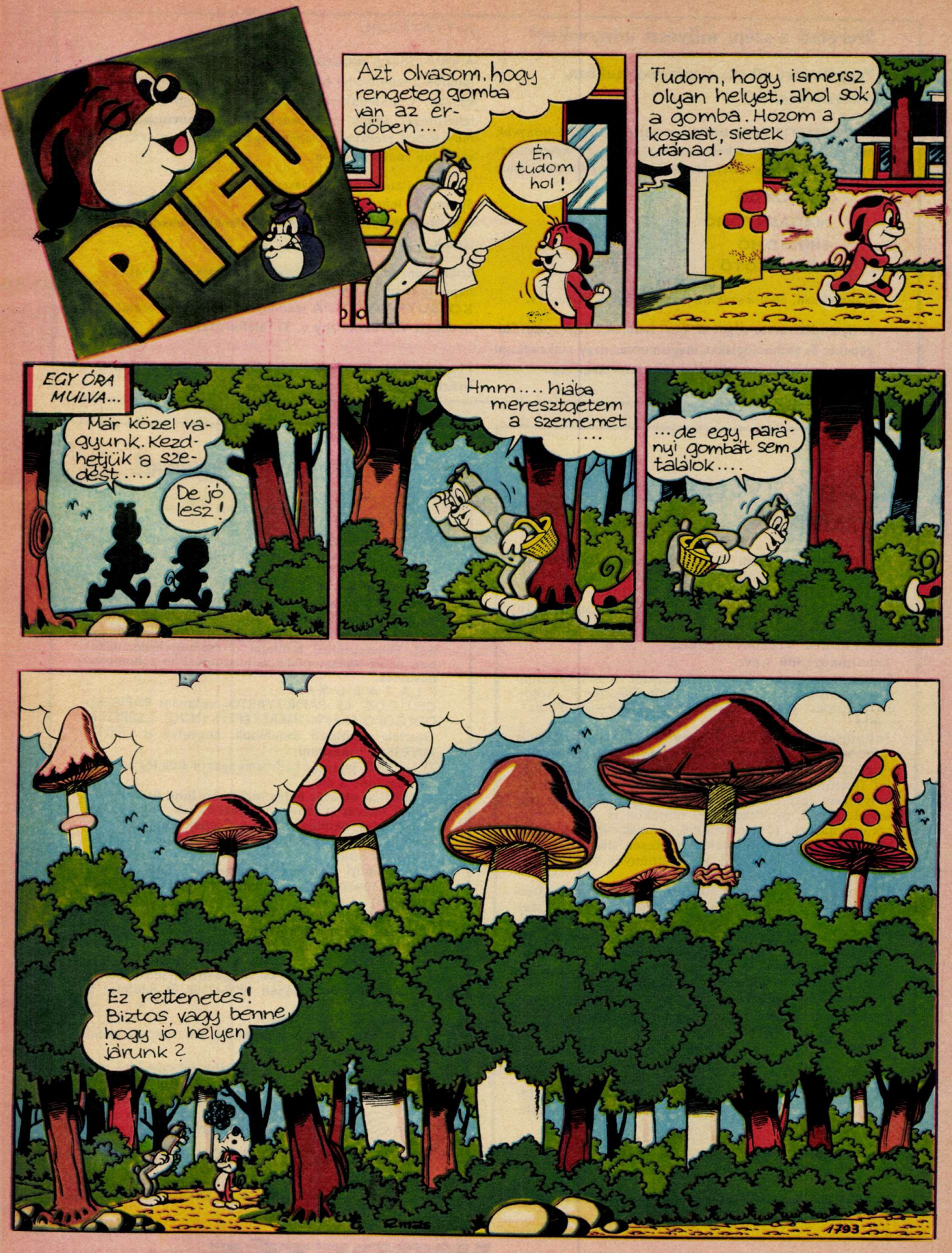
PIFU
Azt olvasom, hogy rengeteg gomba van az erdőben...
Én tudom hol!
Tudom, hogy ismersz olyan helyet, ahol sok a gomba. Hozom a kosarat, sietek utánad.
EGY ÓRA MULVA...
Már közel vagyunk. Kezdhetjük a szedést....
De jó lesz!
Hmm.... hiába meresztgetem a szememet....
...de egy pár-nyi gombát sem találok....
Ez rettenetes! Biztos, vagy benne, hogy jó helyen járunk?
Rmzs
1793

Márka-buli hirdetmény

Tíz éves a Márka

Az április 10-i sorsoláson 1973. június 12-ét húzták ki. Akik beküldték nevüket és ezen a napon születtek, meghívót kapnak a MÁRKA születésnapi bulijára.

VÁRUNK BENNETEKET AZ ÉPÍTŐIPARBA!

Tanuljatok olyan szakmát, amellyel felnőttkorban megkönnyítitek a saját otthonotok megteremtését. Ebben nyújt segítséget a Fővárosi 4. sz. Építőipari Vállalat, amely az 1983–84-es tanévre szakmunkástanulókat iskoláz be az alábbi szakmákra: kőműves, kőfaragó, épületburkoló, ács-állványozó, szobafestő-mázoló (tapétázó), fapadlózó és műanyagburkoló, épületasztalos, épületlakatos, épületvillamossági szerelő, gázvezeték- és készülékszerelő, bádogos.

Jelentkezhetnek azok a fiatalok, akik az 1982–83-as tanévben fejezik be a nyolcadik osztályt, illetve azok, akik már elvégezték és a 16. életévüket még nem töltötték be.

Tanulmányi idő 3 év, felvételi vizsga nincs.

Munkaruhát, kedvezményes étkeztetést biztosítunk. A vidékieket tanulóotthonunkban helyezzük el, napi háromszori étkezés biztosításával. Havi 250–500 Ft-ig társadalmi ösztöndíjat is fizetünk a tanulmányi ösztöndíjon kívül.

Jelentkezni, érdeklődni lehet a személyzeti osztályon (Budapest IX., Hámán Kató u. 3–5.) vagy a tanulóotthonban (Budapest VIII., Bláthy Ottó u. 6–8.).

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK FIGYELEM!

Kőműves, ács-állványozó, bádogos-tetőfedő, villanyszerelő, vas- és fémszerkezeti lakatos, vízvezeték- és készülékszerelő, központi fűtés-, csőhálózat-szerelő, épületasztalos, fapadlózó, műanyagburkoló, hidegburkoló, szobafestő-mázoló szakmunkástanulónak jelentkezhetnek azok a fiatalok, akik a 15—17-ik életévüket 1983-ban betöltik és a 8. általánost elvégezték, illetve akik jelenleg a 8. osztály tanulói.

Vidékieknek a tanulmányi időre TÉRÍTÉSMENTESEN TANULÓOTTHONT, KOLLÉGIUMOT, napi 3 Ft ellenében teljes ellátást, tanulmányaikhoz szakképzett nevelőtanári felügyeletet és segítséget biztosítunk.

Továbbá rendszeresen kedvezményes hazautazást, munkaruhát, ösztöndíjat, egyes szakmákban ösztöndíj-kiegészítést, valamint **KŐMŰVES, ÁCS-ÁLLVÁNYOZÓ SZAKMUNKÁSTANULÓKNAK** 500 Ft, a többi szakmában 250 Ft társadalmi ösztöndíjat biztosítunk, amit szerződésben rögzítünk.

Különböző sportolási és kulturális lehetőséggel várjuk a jelentkező fiatalokat.

Személyes és levélbeli érdeklődésre részletesen válaszolunk.

FŐVÁROSI 3. SZ. ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT BUDAPEST.

Pontos címünk:
FŐV. 3. SZ. ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT
szakoktatási csoport.
Budapest XIII., Lehel út 10/a.
Telefon: 494-300/121 mellék.

HIRDETÉS

ALASZKAI ARANYRÖGÖK 16

COPYRIGHT BY EDITION VAILLANT

FOLYTATJUK

83/17
XXXVIII. ÉVF. 1983. MÁJUS 12. ÁRA: 4 Ft

PAJTÁS

FOTÓ: SZALAY BÉLA

Életünkbe beköltözött a számítógép. Öt év múlva talán már az általános iskolában is mindennapos látvány lesz.

(Cikkünk a 4–5. oldalon)

KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

Ahol a négykerekű született.
Falutörténet emlékezetből.
Lovak barátai.
Kocsi kocsi

A legszebb hangú énekes.
Akinek „gömbölyű a dal".
Színes poszteren a Kedves ismerős: Katona Klári

Hogyan lettem író? A Pajtás következő számában, az utolsó két résszel véget ér az aranykaland

margó

»HOLTVERSENY«

Kicsit tétováztam, amikor a címet leírtam. Ha egy szóba írom: holtverseny, akkor ugyebár az egy a sportvilágban gyakori fogalmat takar. Nevezetesen azt, hogy ketten vagy többen egyszerre, eldönthetetlenül érkeznek a célba. Ha viszont külön írom: holt verseny, akkor természetesen egy verseny pusztulásáról, kimúlásáról van szó.

Hogy végül úgy döntöttem, ahogy az írásom fölött olvasható, jelzi: optimista vagyok. Hiszem, remélem: az a különleges, sportból, történelemből, környezetismeretből ötvözött esemény, amelyre a közelmúltban hívtak meg, nem ítéltetik közömbösség, kényelemszeretet, érdektelenség miatt halálra. Derűlátásomat nehezen tudnám megmagyarázni, az események alapján szinte semmiképpen. Íme dióhéjban a történet: meghívót kaptam egy szombat délelőttre a budai Vérmezőre, ahol honismereti vetélkedővel összekötött tájékozódási versenyt rendezett a Magyar Tájékozódási Futó Szövetség. Újszerű eseményről lévén szó, a rendezők nem bízták a vak szerencsére a jelentkezők számát. Személyesen felkeresték négy budai iskola igazgatóját, hogy felkérjék: intézményüket csapat képviselje majd. Mindenhonnan megnyugtató ígéretekkel távoztak. Ezért volt különösen fájdalmas, hogy a négy iskolából csak kettő küldte el együttesét, de a Kosciuszkó Tádé utcaiakat és a Tárnok utcaiakat hiába vártuk.

Nem hagyott nyugodni a kérdés: miért nem jöttek? Érdeklődésemre a következő válaszokat kaptam: a gyerekek inkább a telekre mentek a szüleikkel, illetve a testnevelő tanárok nem tudták kicsalogatni őket.

Ezek után talán érthető, hogy miért hökkentem meg magam is kissé az imént, saját derűlátásomat tapasztalva. Mégis, miben bízom? Elsősorban azokban, akik ezt az ötletes, hasznos versenytornát kitalálták, az ötletekből, energiákból kifogyhatatlan Monspart Saroltában és segítőtársaiban, valamint azokban a gyerekekben, akik szívesen „használják" egyszerre a fejüket és a lábukat. Ha csak rajtuk múlna, biztos lennék abban, hogy nem kellene „eltemetnünk" idő előtt ezt a kísérleti, játékos fizikai-szellemi erőpróbát.

Egyébként, a rendezőkkel együtt én is reménykedem. Hogy miben? Elsősorban abban, hogy mindenki, akinek ezt a viadalt — és a hasonlókat — „kitalálták", egyre kevésbé vár majd a sült galambra, arra, hogy kézenfogva elvigyék a jelentkezési helyre vagy a rajthoz. Hiszen előbb-utóbb rájön: nem árt, ha kezébe veszi saját programjának irányítását, szervezését ilyen szempontból is. Ehhez viszont tudnia kell mindenről, amit neki, érte csinálnak. Amíg nem tanulja meg, hogy ilyen szemmel is kell nézelődnie a világban, addig segíteni kell neki.

Legalább úgy, hogy szólunk neki: „Te, lesz valami verseny. Neked rendezik. Menj el!"

Bőcs Ferenc

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES
Főszerkesztő-helyettes: FÜLEKI JÁNOS
Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató
Szerkesztő: BŐCS FERENC, SZIGETI PIROSKA
Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: egész évre 139,50 Ft I. félévre 77,50 Ft II. félévre 62 Ft

83.0800 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza

ZUBOGÓ

Egy régi, közkedvelt játékszer, a felfújt autógumibelső hódít ismét napjainkban. Patakokon, folyókon, tavakon egyaránt nagyszerűen lehet használni ezt a remek, játékos közlekedési alkalmatosságot. Nemcsak kényelmes, hanem sok-sok vidámság forrása is, amit a robogó mintájára mondjuk „zubogó"-nak nevezhetnénk.

A mókás vízijárművet kipróbálhatjátok például a Pajtás–Express közös tiszai vízitúráján is, amelyre idén nyáron kerül sor július 30. és augusztus 6. között. Az útvonal: a Tisza vadregényes, festői felső szakasza Tivadar és Tokaj között. A túrára egyébként még lehet jelentkezni az Express irodáiban, a részvételi díj: 800 forint, a kenukat az Express biztosítja. Természetesen csak olyan gyerekek jelentkezését várják, akik tudnak úszni, s erről igazolásuk is van. A romantikusnak ígérkező túra programját polgári védelmi bemutató is színesíti, amelyet június 31-én Vásárosnaményben tartanak.

Tehát még jelentkezhettek! S ne feledjétek, túra közben biztosan lehet egy kicsit „zubogózni" is.

Az ABACUS tagjai dicsérik az ABC—80-as gépet. — A legjobb a személyi számítógépek között — állítja a hét fiú. — Sok feladatra használható, kicsit büszkék is lehetünk rá; svéd—magyar együttműködésben készült.

SZÁMÍTÓGÉP A – BUSZBAN?

Ők csak tudják. A fővárosi Egry József utcai Általános Iskola diákjai ugyanis minden második pénteken a délutánjukat egy számítástechnikai szakkör foglalkozásán töltik. Érdeklődéssel állják körül az Eötvös Loránd Tudományegyetem számítástechnikai tanszékén a fehér, táskaírógépszerű szerkezetet, melyhez egy közönséges, hordozható televíziót kapcsoltak. Nem lehet több az egész tíz kilónál, gondolom, egy kisebbfajta íróasztalon kényelmesen elfér.

Gaál Szabolcs próbálgatja a gépet: hol a saját, hol meg társai nevének betűit üti le a billentyűkön. Meg is jelenik a hét hatodikos neve a képernyőn, majd egy törlés, eltűnnek a betük, a gép várja a további utasításokat.

— Ki kér egy MALÉV-jegyet? — fordul hátra Szabolcs. Mert azt is lehet foglalni az ABC segítségével. A repülőjegy foglalásának ötletét leintik.

— Jó, hogy nem a konyha költségvetését akarod kiszámolni! — mondja Pálos Csaba.

— Miért ne!? — kérdez vissza Hóka Sándor. — Tíz év múlva nem lesz olyan üzlet, de még trafik sem, ahol ne találnál ilyen masinát. Ma már nagyon sok családnak van zsebszámológépe.

Gaál Szabolcs egyébként majdnem kitűnő tanuló, csak rajzból nem sikerült megszereznie az ötöst. Buszvezető szeretne lenni.

— Hiába, a rajzhoz nincs érzékem — magyarázza a hosszúra nőtt, szemüveges fiú. — Azt hiszem, az én szakmámhoz nem is lesz rá szükség. A közlekedés az más! Ma már ott is használják a számítógépeket. Azért is járok ide, mert úgy gondoltam: jó, ha egy buszvezető ért a számítástechnikához. Mire gépre kerülök, gondolom, már a menetrendet is a számítógép segítségével állítják össze. Talán még a vezetőfülkébe is bekerül egy-egy ilyen szerkezet. Olajnyomás, fordulatszám-szabályozás, ehhez mind használni lehetne...

JÁTSZANI IS LEHET

Ma lazítós nap van, csak a foglalkozás végén gyakorolnak majd, átveszik mondjuk a számítástechnikában használt idegen kifejezéseket. A gépek felépítésének, a billentyűk szerepének egyszeregyét már „bevágták". Könnyebb feladatokat önállóan is el tudnak végezni, ismerik a különböző egységek kapcsolatait, összefüggéseit. Legszívesebben a kívülállók szemében titokzatosnak tűnő memóriaegységről beszélnek.

— Ez raktározza el a betáplált adatokat — magyarázza Gerey Balázs, aki matematikusnak készül. — Itt van például a rakétajáték. Egy magnókazettáról futtatjuk a programot, de ha a kazettát kiveszszük, akkor sem történik baj, mert a memóriaegység már mindent megjegyzett magának. A játék lényege, hogy a képernyőn vízszintesen halad egy repülőgép, s ezt egy alulról induló rakétával el kell találni. A memóriaegység adja meg a gép sebességét, a rakéta emelkedési szögét. Nekünk már csak a rakéta indításának pillanatát kell helyesen megválasztanunk, ez benne a játék. A gép emlékezőtehetségét jól ki lehet használni, sok vállalatnál például így raktározzák el az adatokat hosszú-hosszú évekre.

Nemcsak a játék izgalmas, izgalmasak a feladatok is. Farkas Zolinak saját zsebszámológépe van otthon. Az iskolában nem használhatja az igaz, de a házi feladatok megoldásánál remek segítőtársnak bizonyul. Persze, Zolin nem tesz túl, annyit tud csak, mint ő. Hiszen bármennyire ügyes is a gép, itt minden az embertől függ.

— Nem képes helyettem gondolkodni — szögezi le Zoli. — Ahhoz, hogy egy feladatot meg tudjak oldani a masinámmal, nekem nagyon is jól kell ismernem a matematikát. Tudnom kell, hogy a műveleteket milyen sorrendben fogom beprogramozni, ismernem kell az összefüg-

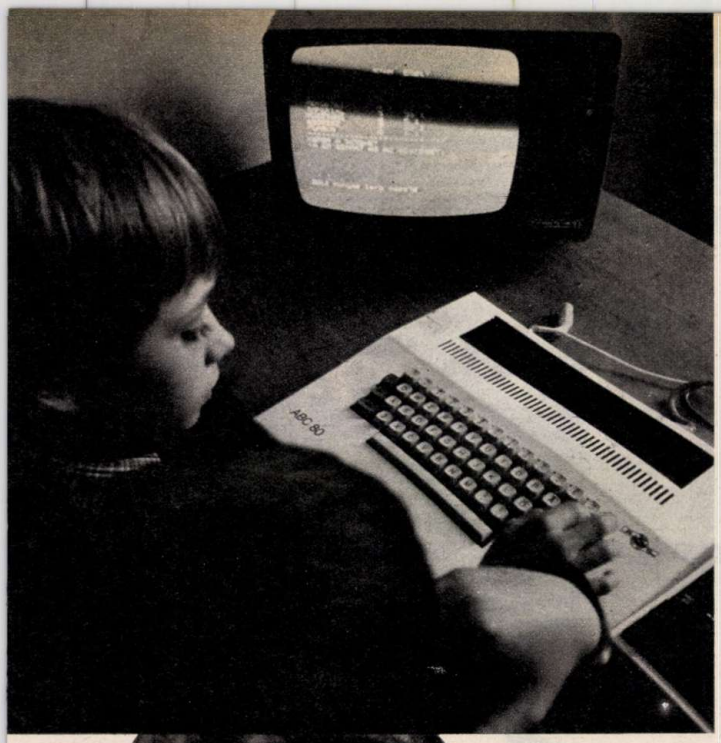

géseket. A megoldás az enyém, a géppel csak időt takarítok meg. Így volt ez a Holdra szállással is. A gép maga sohasem állította volna fel az elméletét; csak a részletek kiszámításában, elemzésében segített.

VALAMI HIÁNYZIK

A következő tanévben már minden középiskolának lesz számítógépe. A legszükségesebb ismereteket meg kell tanulniuk a diákoknak, mert napjainkra a számítástechnika életünk részévé vált. Régen egy sakkpartihoz két ember kellett. Ma már sakkozhat egyedül is valaki, ha akar. No, meg ha van egy sakk-komputere!

Lám, a hét fiú is éppen most állítja át a számítógépet: egy focijáték programját táplálják a memóriaegységébe. A zöld gyep helyett a képernyő szürke mezején dúl a csata. De a gólt követő kiáltások, az egy-egy kihagyott helyzet utáni bosszúság nem az igazi.

— Egy valódi mérkőzés azért más — mondja Hóka Sándor. — A két lerakott táska közé vágódó labda, egy jó csel vagy egy szabálytalanság az igazi... Össze sem lehet hasonlítani a kettőt. Itt csak néhány percig tart az izgalom. A betáplált programok irányítanak minden mozzanatot, s ez egy idő után unalmas lesz már. S hogy mitől válnék meg szívesebben, Cézártól, a kutyámtól, vagy a zsebszámológépemtől? A kutyámat jobban szeretem. Él, érzelmei vannak, meghálálja, viszonozza a szeretetet. Úgy örül, amikor hazamegyek, legszívesebben a nyakamba ugrana. A gép meg csak fekszik az asztalon, azt sem mondja, szevasz haver.

Sinkovics Ferenc
Fotó: Szalay Béla

HA A GÉPNEK LELKE LENNE...

Odakünn esik. Nem igazi eső ez. Kicsit már langyos, illata tavaszt ígér. De azért csak eső. Nyirkos és lúdbőrztető. Fölhajtom a kabát gallérját, a menedékébe bújok.

— *Egy kávé?* — kérdezzük egymástól. Egy kávé, bólintunk rá, a másiktól választ sem várva. Ránk fér az erősítő. Különös utazás vár ránk az éjszakában. Ráérősen melengetjük kezünket a poháron, elgondolkodva bele-belekavarunk a fekete lébe. Ezzel is késleltetjük az indulást.

— *Felkészültek?* — kérdezi a fiatal főhadnagy. Hangjában kihívás van, a szakmáját ismerő ember biztonsága. Bólintunk, magunk sem tudjuk, mire. Az élményre, amit az éjszaka ígér, soha nem lehet készülten indulni.

Razzlázunk.

— *A személyi igazolványokat kérem!*

A Moszkva téri metró-kijáróban vagy húszan támasztják a falat. A hangra, mint megriasztott fecskecsapat, szétrebbennek. Néhányan arrébb somfordálnak, mások vigyoruk mögé rejtik zavarukat. Valaki kikéri magának a dolgot. A fiatal főhadnagy arca rezzenéstelen, megszokhatta az efféle megnyilvánulásokat. Egykedvű hangsúllyal pergeti a kérdéseket az iskola, a lakcím, a szülők után. A visszatérő kérdés: mit keresel itt?

A fiú hosszú hajat visel, lovaglócsizmát hord, bőrdzsekit meg bőrnadrágot. Sokba kerül ma „igazi" punknak lenni.

Egykedvű kérdésekre egykedvű válaszokkal felel.

— *Ide járunk. Odakinn hűvös van, idebenn meleg. Aztán itt vannak a haverok is.*

Később, hogy békén hagyják, s már nem veszi vallatásnak a dolgot, beszédesebb.

— Szüleid nem várnak haza estén-ként?

— *Ugyan, észre sem veszik, hogy a világon vagyok! Ha meg keresnének is, meg sem találnának abban a rohadt nagy házban. Hét szoba van. Érted? Hét! Még a pince is be van rendezve, ott is elférne két másik család. Hárommillióért vették a házat. Háromszintes. Nekem külön emeletem van, meg két motorom, és ha kocsit akarnék, azt is megvennék. De ha beszélgetni akarok, akkor eljövök ide a Moszkvára.*

Figyelem a szemét, amikor a hárommilliót, a három szintet, a motorokat meg a kocsit mondja. Nem tudom, igaz-e. Ami a beszélgetést illeti, az valós lehet. Ahogy mondja, mélyen a szemembe néz.

Csöndben baktatunk át az esőáztatta téren.

— Baj, ha valaki hideg miatt, eső miatt egy kis beszélgetésért a metró-kijáróban tölti el az idejét?

A fiatal főhadnagy hallgat egy darab időt.

— *Nem. Én is voltam fiatal, én is ültem órákat téri padokon. Ráadásul manapság eltűntek a terek, eltűntek a padok, s tényleg melegebb az aluljárókban. Csak hát ezek a fiatalok tizenévesek, többségük általánosba jár. Senki nem kérdezi meg tőlük, hol ütik el az időt? Nincs leckéjük, otthoni tennivalójuk, szórakozásuk? Nem lenne baj az aluljárókkal, ha a beszélgető csapatokhoz nem vetődne egy-két nagyhangú, sokat látott gyerek. De mindig akadnak hangadók, s előbb-utóbb egy üveg ital vagy egy tubus ragasztó is előkerül.*

Eszembe jut valami.

— Mondja, főhadnagy elvtárs, nem a szülőket kéne vallatóra fogni?

A fiatal főhadnagy sóhajt egy nagyot. Sóhaját akár válasznak is fölfoghatom. Bevackolódunk a rendőrségi rohamkocsiba. Nagyokat hallgatunk, úgy hajtunk tovább.

Moziba megyünk.

A film világszám, főszereplője a vasöklű *Bud Spencer*. Az utolsó előadás kezdetéig jó óra van még, de a jegyek már elkeltek, napokra előre.

Azt a jóképű, magas fekete hajú úriembert a finom bőrkabátban, mintha csak az ég küldte volna a párul járt moziba vágyók megsegítésére. Időnként oda-odasúg a várakozóknak: van jegyem. Persze, szemérmes: a vécében, vagy a park sötétbe bújt fái alatt kész csak az üzletre. Az ár, mondhatni, potom. Mindössze százast kér az egyébként negyvennégy forintos jegyekért.

Ráadásul „megszagolhatott" valamit, mert úgy ügyeskedik, hogy sehogy sem férkőzhetünk a közelébe. Meglehet, feketéző ügyben mi va-

UTAZÁS AZ ÉJSZAKÁBAN

gyunk kezdők. Mellettünk egy papa ügyesebb: boldog örömmel viszi be iskolás korú csemetéjét a feketén vett jeggyel az utolsó előadásra.

A fiatal főhadnagy dühöng.

— *Egy rendőr ne legyen részrehajló, de én ezeket a jegyűzéreket sok rablónál alábbvalónak tartom. Mit gondol, mennyit keresnek ezek egyetlen este?*

— Fogalmam sincs.

— *Háromezret.*

Nyelek egyet. Háromheti fizetés.

A két lányt a Blaha Lujza téren szedjük föl.

Ruhájuk rendes, lakcímük szabályos. Magamban értetlenkedem. Egyetlen dolgot hallgatnak csak el: intézetből szöktek. Az intézettől telefonálnak, úgy tudjuk meg.

Az idősebbnek többször akadt már dolga a rendőrségen. Mint most is: szökés miatt. A fiatalabb gyerek még hetedikes. Az intézetben is, a szökésben is kezdő. Beszélgetünk az őrsön. S ahogy beszélgetünk, mind jobban látom: semmit sem ért.

— Mióta vagy intézetben?

— *Egy hónapja.*

— Miért?

— *Anyám miatt.*

— Mit csinált anyád?

— *Ivott. Elitta a kétezer forintot, amit a takarításért kapott. Meg verekedett: nagykéssel kergetett. Idegosztályon is volt. Az iskola kérte az állami gondozást, anyám meg beleegyezett.*

— Miért szöktél meg?

— *Haza akartam menni.*

— Hova, haza?

Felnéz, szemében fájdalom és értetlenkedés.

— *Hát haza, anyuhoz.*

Elhallgat. Én sem tudok mit mondani. A fiatal hadnagy most esik ki először szerepéből. Kérdései kapkodók, türelmetlenek. Lehet, unja már a dolgot. De az is lehet, hogy — mint én — szégyenkezik. Az anya helyett.

Éjszaka van.

Odakinn esik.

A kapuban a fiatal főhadnagy kedélyes.

— *Tehát jönnek máskor is?*

Igen is, nem is lehet a válaszunk. Ha szólít a kötelesség, biztosan itt leszünk újra. De ha nehéz a szembenézés, akár el is maradhatunk. Mi megtehetjük. De velük, az éjszakában utazókkal, velük vajon mi lesz?

A kérdés, hogy fényével rám köszönt a nap, akkor sem hagy nyugodni.

Major Árvácska

ZSIBONGÓ

TÜSKE

Azt mondja a riporter az olimpiai selejtező labdarúgó-mérkőzésen: sok a diák a stadionban.

Fülelek: nem hallom őket. Vagyis hogy hallom és megdöbbenek. Ők lennének azok, akik végigkornyikálják a Himnuszt, fület sértően, szívet bántóan? Ők, akik meg sem várva az utolsó dallamrészt, üvöltözni kezdenek?

Pedig hát a Himnusz éneklése szív dolga, a hallgatás bármely nemzet himnusza alatt – az illemé. Mindkettőt meg lehet tanulni. És meg is kell!

(Major)

HA NAGY LESZEK...

... autóvillamossági szerelő leszek — mondja Szabó Ákos. Igaz, az a „ha" nincs olyan messze: Ákos már a csepeli Kossuth Lajos Ipari Szakközépiskolában tanulja a szakmát.

AZ ÉN PORTRÉM

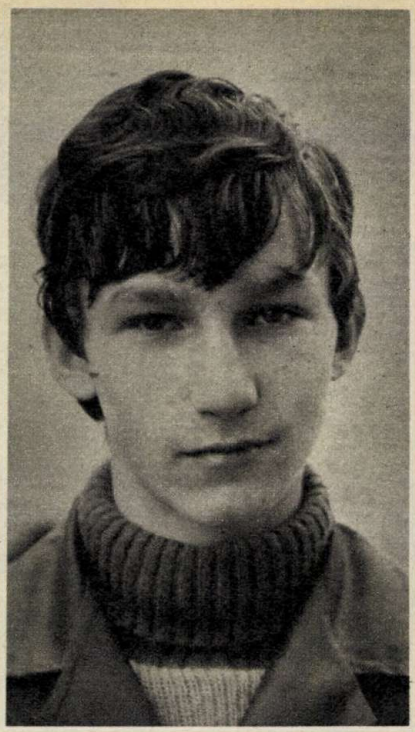

„Azt mondják rólam; csendes, visszahúzódó vagyok. Való igaz, akkor érzem magam legjobban, amikor elvonulhatok rajztáblámmal a szabadba. A tájkép és a csendélet az, ami vonz és irányítja ceruzámat, ecsetemet. Plakátokat is tervezek és rajzgyakorlatként a Pajtásban megjelenő karikatúrákat másolom, nagyítom — osztálytársaim legnagyobb örömére. Néha előfordul az is, hogy saját magam találom ki a humoros jeleneteket, amiken aztán jót szórakozunk. Rajzszenvedélyem már alsó tagozatos korom óta tart. Választott hivatásom még sincs kapcsolatban kedvenc időtöltésemmel. Mechanikai műszerész szeretnék lenni, miután Tornyospálcán elvégeztem a nyolcadik osztályt. Ha ez nem megy, akkor autószerelőnek jelentkezem. Persze alakuljon bárhogyan is életem, a rajzolást, a festést soha nem fogom abbahagyni. S ha itt-ott amatőr kiállításokon találkoztok majd Rusznák László nevével, az én leszek."

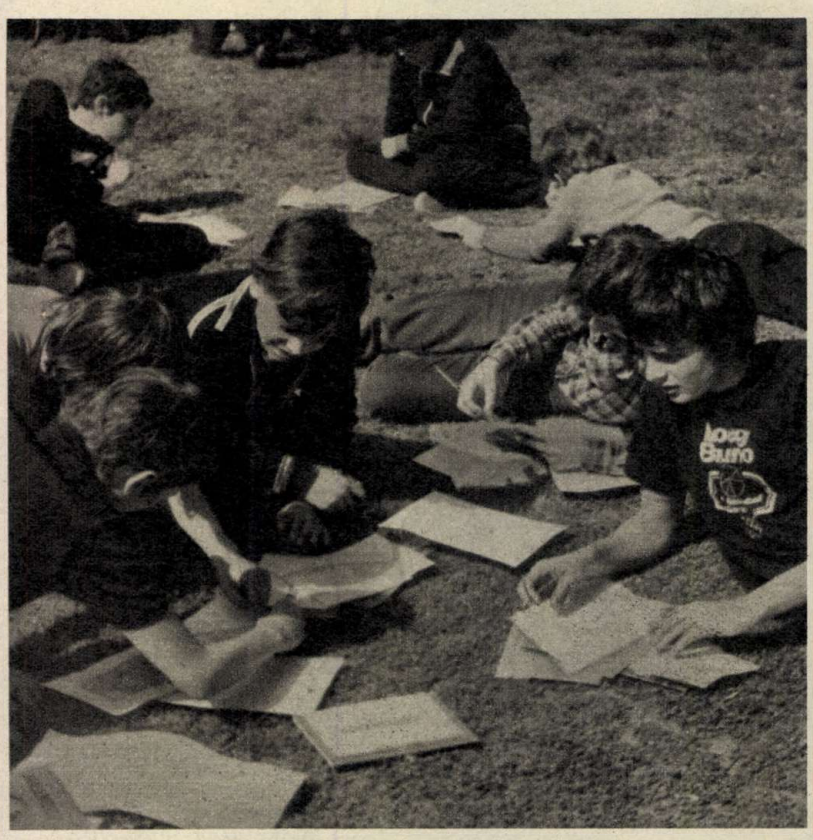

FUSS ÉS GONDOLKOZZ!

Lényegében ezzel a jelszóval rendezték meg a közelmúltban Budán az első közös tájékozódási futó- és honismereti versenyt. Először futottak a gyerekek, aztán egy tesztlapot töltöttek ki, amely tizenkét – történelemmel, hon- és környezetismerettel kapcsolatos – kérdést tartalmazott.

A SZERENCSÉS NYERTES

A Kristály Pop-Magazin pop-totóján több ezer helyes megfejtés érkezett szerkesztőségünkbe. Sorsolással döntöttük el, hogy kik kapják az értékes nyereményeket. A fődíj, egy sztereó magnetofon Posuma Attila salgótarjáni „totózó" számára jelenthet szórakozást.

NYOMJUK A SZÖVEGET...

— Micsoda...?! Te akarsz akváriumot csinálni? Engedd meg, hogy metszően felkacagjak.

— Oké! Kacagj fel metszően. De én akkor is csinálok akváriumot.

— Boldogtalan. Az ilyesmi komoly szakértelmet igényel. Milyen legyen a víz, milyen halakat lehet egymás mellé tenni, mivel kell táplálni őket, milyen hőmérsékletre van szükség, milyen növények valók bele, milyen...

— Egyszerűbb, ha megmutatod a tiédet.

— Tegnap dobtam ki. Tudniillik mire megszereztem a szükséges szakértelmet, az összes hal megdöglött...

HÁROM KÉP — EGY MONDAT

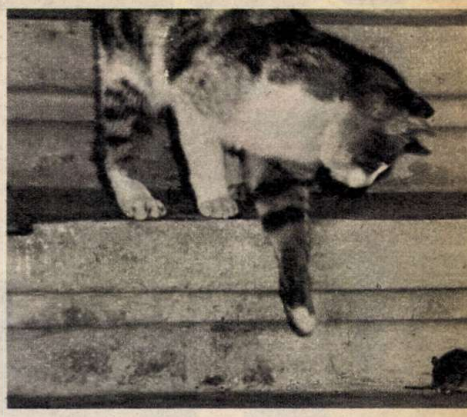

Nem értem, miért fél tőlem ez a piciny, cincogó valami...

ZSIBONGÓ

VISZÁM, A BOMBA ÉS A NAP

Görög Júlia rajza

— Meséld el, ki vagy és mi történt veled.

— Viszámnak hívnak. Most vagyok hétéves. Hat voltam, amikor jött a bomba. Akkor a mama és a húgom meghalt.

— Mit értesz azon, hogy jött a bomba?

— Azt hiszem, a repülőről esett le. Később mondták nekem, hogy a bombákat a repülőről dobálják vagy messziről hajítják.

— Emlékezz vissza, hogyan történt ez.

— Iskolába készülődtem, mosakodtam. A mama tököt készített reggelire. Aztán jött a bomba. Szaladni és kiabálni kezdtem. A mama akkor kivitt az utcára, aztán visszament megkeresni a húgomat, mert ő még kicsi volt és elbújt. Még nem tudta, hogy a házban nem lehet a bomba elől elbújni. Én az utcán álltam. A mama nem engedte, hogy együtt keressük a húgomat. Egyedül szaladt a házba, hívogatta a testvéremet és akkor a ház a mamára szakadt.

— Mit meséltek neked korábban a háborúról?

— Semmit. A mama semmit sem tudott a háborúról és a bombákról. Máskülönben mesélt volna róla, ez biztos. Azért, mert mindent elmondott, amit tudott. Azt mondta, hogy mindent fogok tudni, mire felnövök és eligazodom az életben magam is. Rajzoltunk vele házakat, embereket...

— És mi lett aztán?

— A kórházban, ahová először vittek, sok ember volt. Ők nálam is jobban szenvedhettek, kiabáltak. Én nem kiabáltam. Két hétig voltam ott. Senki nem jött meglátogatni. Aztán felraktak egy repülőre, és nagyon sokáig repültünk. Meg szerettem volna kérdezni, hogy a repülő melyik részéből esik le a bomba, de rosszul lettem. Később kocsiba raktak, új kórházba vittek. Hárman voltak velem egy szobában. Ők is gipszben feküdtek, de ők játék közben törték össze magukat.

— Mit csináltál a kórházban?

— Kinézegettem az ablakon és vártam az operációt. Az ablakból láttam a napot és a fák koronáját. Havasak voltak. Nekem azt mondták, hogy megtanulok hógolyózni és szaladni a hóban. Elhittem. Négyszer operáltak.

— Megmondták neked, hogy négyszer?

— Nem. Számoltam. Minden operáció előtt elrejtettem valamit az éjjeliszekrényben. Azt mondták, többször fognak operálni. Azt hittem, ez a több: három. De volt egy negyedik is. Az utolsónál úgy éreztem, nem bírom ki, de aztán kibírtam, és nem volt több. Milyen jó, hogy kibírtam, ahogy ezt megígértem. Valamelyik operáció után rosszul éreztem magam és akkor láttam, hogy egy fiú, akiről leszedték a gipszet, járni kezdett. Nagyon akart ugrálni és nem félt az ugrálástól, pedig épp azért került ide, mert rosszul ugrott. Arra gondoltam, milyen jó neki. Ekkor álmondtam életemben először. A mama eljött értem és hazavitt. A házunk előtt valamit mondott, de nem emlékszem mit. Valószínűleg azt mondta: „Menjünk innen!" Azóta sokszor gondolok a mamára. Már megpróbáltam lerajzolni is.

— Amikor felkeltél, hógolyóztál?

— Igen, hógolyóztam, nagyon szerettem. Néha szidtak is, mert csurom víz lettem. Azt mondták: megfázhatok. De én nem betegszem meg. Tudom.

— Ezek voltak a legszebb napjaid?

— Azt hittem, de aztán elvittek Artekbe. Ott jobb volt. Ott a tenger. Háromszor fürödtünk naponta.

— Van barátod?

— Sok van. De igazi csak egy. Azerbajdzsán kislány. A nevét nem árulom el. Jó?

— Mire tanítottak meg Artekben?

— Mindenre. Táncolni, énekelni, úszni, rajzolni, mesét mondani.

— Melyik a legkedvesebb meséd?

— Mese a nyúlról, amelyik a bomba elől szaladt.

— Tudsz nyulat rajzolni?

— Igen, nyulat is, bombát is.

— Viszám, még nem fejlettéd el a bombát?

— Nem, de már tudom mi az. Egy nagy műanyag zsák, tele vízzel, és ha lesik, kipukkad. Olyan a hangja, mint amit én hallottam.

— Elmondtad a barátaidnak?

— Nem.

— Miért?

— Mert azt hiszem, tudják. De ha nem, meg se kell mondani nekik, nehogy megijedjenek.

— Tudnak a háborúról?

— Igen, kérdezték már, hogy befejeződött-e.

— Mit tudsz azokról, akik a bombát dobják?

— Semmit, de a bombát Izrael dobta. Ezt tudom.

— Szerinted mi az az Izrael?

— Katonák, mindig megismerem őket, ha találkozom velük. Vassisakban járnak.

— Nincs igazad. Izrael egy ország.

— Ország? Tehát ott élnek gyerekek is, meg mamák is?! És a katonák megölik őket?

— Viszám, a katonáknak is van mamájuk.

— Nem, a katonáknak nincsen mamájuk. És ha van. Ő mondja nekik, hogy menjetek és öljetek?

— Nem. Nem a mamáktól függ, hogy az ember rosszá válik.

— Vagyis tolvajjá és iszákossá?

— Szerinted még ki rossz ember?

— Nincs több.

— És a katonák?

— Nem tudom. Nekem azt mondták, hogy a katonák — vadállatok. Azt hiszem, nem is igazi emberek.

— Ne haragudj, de például a bejrúti gyerekek katonák akarnak lenni, hogy lőjenek.

— Ők partizánok akarnak lenni. Én láttam partizánokat. Ők vittek a repülőhöz. Ezek jó emberek. Láttam. Ők a katonák ellen harcolnak.

— Mi leszel, ha felnősz?

— Sebész. A kezeket akarom gyógyítani.

— Miért a kezeket?

— Mert az embernek ez a legfontosabb része. A kezével rajzol, ír, gyógyít az ember. A láb csak futásra, játékra való.

— Első akarsz lenni az orvosok között?

— Persze. Tudom, azt kell mondani annak, akinek nagyon fáj; hogy „tűrjél!". Én megmondom, mennyit kell tűrnöd. Becsületszavamra. Nem csaplak be egy nappal sem. És tudom, hogy ez alatt az idő alatt igyekeznem kell megmenteni azt az embert. Aki engem idehozott, nagyon igyekezett. Azt mondták nekem, hogy a szovjet orvosok mentettek meg. Ezt tudtam magamtól is. Azon gondolkoztam, kiből van több, katonából vagy orvosból. És akkor határoztam el, hogy orvos leszek.

— Van-e valamilyen álmod, kívánságod?

— Emlékszem, régen szerettem volna egy láncot, olyat, amilyen mindenkinek volt a házunkban. Ma már nem akarok semmit. Egyszer Artekben a tengeren egy hajót láttam a távolban. Nagyon messze. Akkor szerettem volna hazarepülni és megkérdezni: vége a háborúnak?

— Rajzolj valamit.

— Mit?

— Például magad.

Először neveti el magát a beszélgetés alatt. Míg rajzol, nevet. Napot rajzol. Címet is ad neki. „Viszám és a nap."

*

Orvosi vélemény: „A libanoni Viszám Muhhamed Hammami mindkét lábára megsérült, két hétig a bejrúti Gaza kórházban, majd Moszkvában gyógykezelték. Amikor a repülővel Moszkvába érkezett, állapota életveszélyes volt. Az orvosi felkészültségnek és a gyermekkórház légkörének köszönhetően gyógyulása komplikációmentes volt."

A Palesztinai Felszabadítási Szervezet köszönetet mondott a kórház munkatársainak Viszám, Imat Husszein Rajta (11 éves), Hijam Ibrahim Vakit (16 éves) meggyógyításáért.

A nővérek néha panaszkodnak, hogy a kórház folyosóján bicikliznek a gyerekek. Én nem tudom megszidni őket. Azért nem, mert nem tudom, mi lesz velük holnap.

Nyona Csugunova
Fordította: Csáki Cecília

HÓBORTOS

A TAVASZI FÁRADTSÁG JEGYÉBEN HÍRADÓ

KI LÁT A JÖVŐBE?...

Sokáig hiába kutatták a szakemberek a képen látható gorilla mama szomorúságának az okát. Végül dr. Zuzmó Fülöp állatpszichológusnak sikerült megtalálnia a rejtély nyitját. A gorilla mama amiatt aggódik, hogy vajon miféle ember válik majd a csemetéjéből...

KÉTÜTEMŰ AUTÓSOK

A Csendes-óceán egyik elképesztően apró szigetén él a hacukák elszánt népe. Ötletességükre jellemző, hogy bár a benzin mibenlétéről egyelőre fogalmuk sincs, autógyártásuk mégis számottevő. Ilyen körülmények között a városok forgalma talán lassúbb a megszokottnál, viszont mindenképpen egészségesebb. Persze ott sincs mindenkinek autója. Ezek húszan—huszonöten összeverődnek és egy autóbuszt visznek a hátukon...

APA CSAK EGY VAN...!

Mr. Francis Apafey évek óta különváltan él a feleségétől. A mindennapok egyhangúságát érdekes esemény törte meg a minap. Mr. Francis Apafey váratlanul egészséges fiúgyermeknek adott életet.

— Nem tehettem mást — mondta szemfüles riporterünknek. — A kislányom állandóan kistestvérért nyaggatott. És tudják, hogy milyen egy apa...

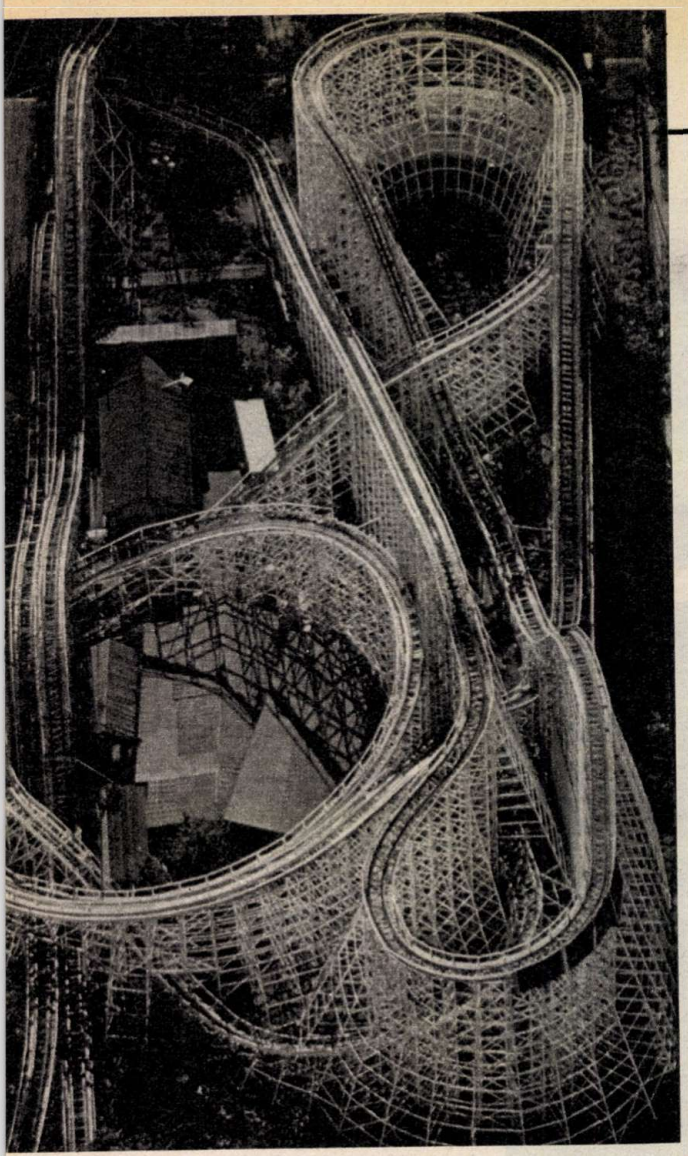

HELYBEN JÁRÓ TURISTÁK

A képen látható vasúti pályát az olasz Pietro Tombola tervezte és építette azok számára, akik nem szívesen válnak meg hosszabb időre a szeretteiktől. Ezen a vonalon napokig utazhat az élményekre vágyó turista anélkül, hogy szemernyit is eltávolodna az otthonától. Ráadásul a szállodák költségeit is megtakaríthatja, mivel éjszakánként meghitt családi körben hajthatja álomra azt a kalandvágyó fejét.

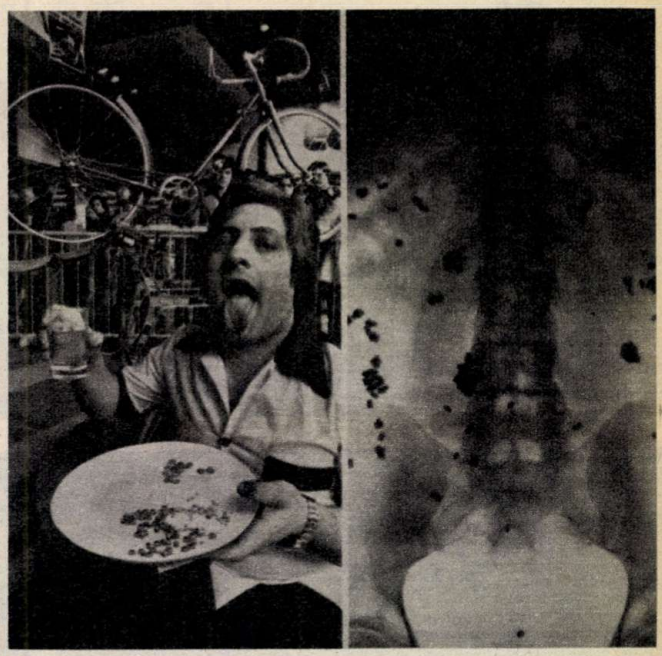

A VASEVŐ

Ilyen a „vasevő" — belülről. Ez a cirkuszi artista 15 nap alatt megevett egy egész kerékpárt — természetesen apró darabokra fűrészelve. A röntgenfelvételen jól látszik, hogy emésztőrendszere tele van kisebb-nagyobb fémdarabokkal, „kerékpár-alkatrészekkel".

Kevés ember van, akinek a szervezete elviseli ezt a különleges „étvágyat". Bennük különösen erős a sav- és a nyálkatermelés, így bizonyos fokig megemészthetik a fémet is, és tokkal vonják be az emészthetetlen darabokat.

Mindenesetre ehhez a produkcióhoz nem kívánunk „jó étvágyat!"

HA A HEGY NEM MEGY AFRIKÁHOZ...

Érdekes kísérletre szánta el magát Koppéliában egy fékezhetetlen tudóscsoport.

— Abból indultunk ki — mondta a legfékezhetetlenebb —, hogy a hit hegyeket mozgat. Ezt a természettudományos tételt jéghegyekre alkalmaztuk, a hitet pedig — biztos, ami biztos — vontatóhajóval helyettesítettük. És lám, a jéghegy megmozdult! Sajnos, mire Afrika ivóvízben szegény partjaihoz értünk, a jéghegy elolvadt. Nincs más hátra, Afrikát kell közelebb vontatnunk a jéghegyekhez. Hozzá is kezdünk azonnal, amint kiengednek minket ebből a zárt intézetből...!

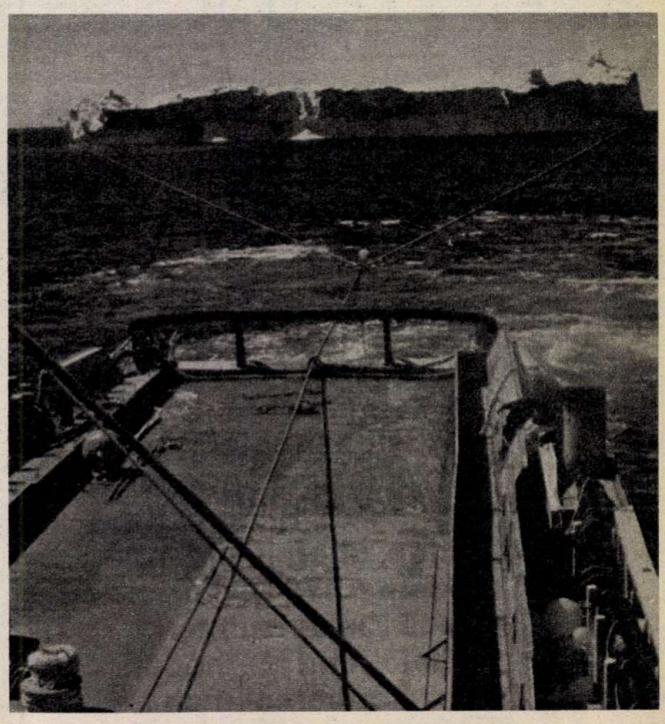

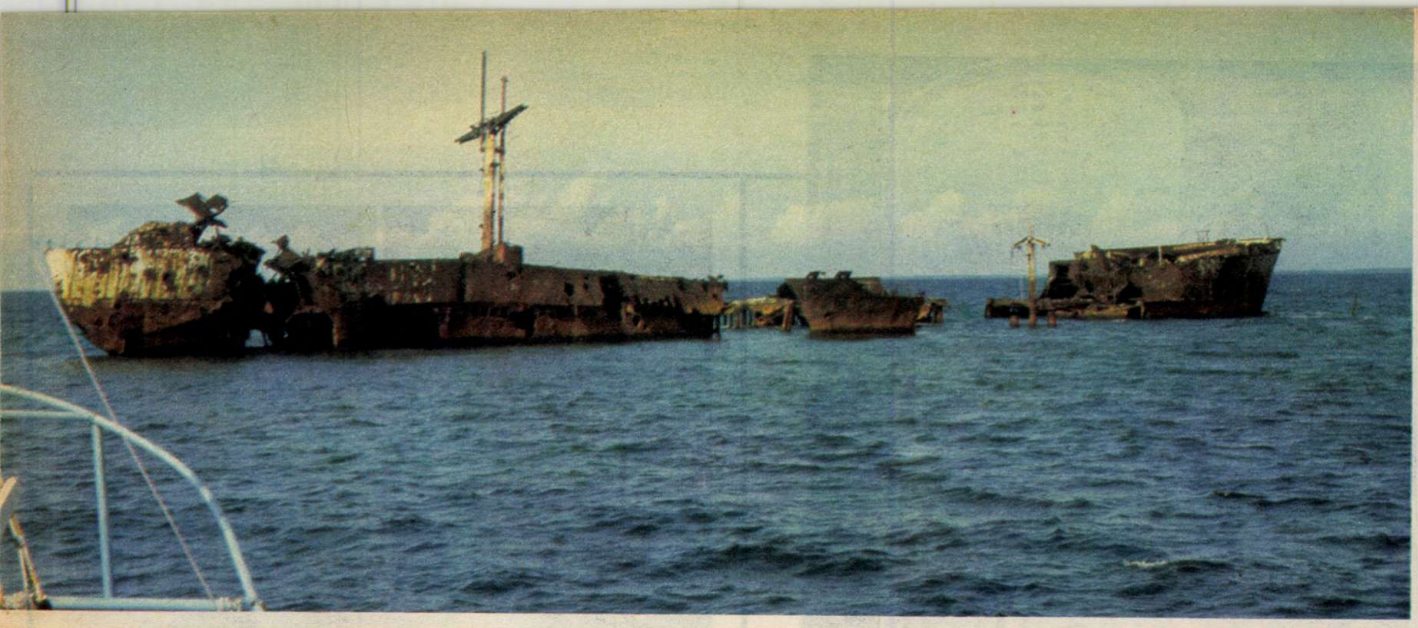

Manyána! Kubában ez a szó sokféle jelentéssel bír: majd holnap, vagy majd reggel, de jelentheti azt is, hogy nyugi, ráérünk, türelem, várj! Ezért néztem nagy várakozással *Franciscóra* a másnapi vízbeszállás előtt. Tegnap a muréna fészke előtt leintett, azt mondta: manyána. Én azt szeretném érteni, hogy ma reggel megkeressük a fészket.

Talán fellengzős kijelentésnek tűnhet, hogy a Karib-tengerben, amelynek felületét közel kétmillió négyzetkilométernyire becsülik, mi egy csúf, boszorkányhoz hasonlító murénát akarunk megkeresni. Tűt a szénaboglyában. Pontosabban szólva: cseppet a tengerben.

A ráncos képű muréna

A Cayo Largo, a Szerelem-barlang előtt vetett horgonyt. A motor leállt, csak a fejünk zúgott még egy kicsit, aztán csend, napsütés, tükörsima tenger. A hajótól egy kőhajításnyira delfincsapat táncolt. Feldob-

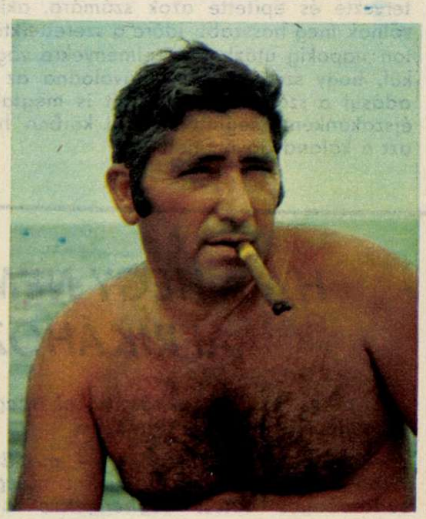

Ime, a Cayo Largo tapasztalt kapitánya

Tíz méter mélyen, a roncs közelében

5x5 KUBÁRÓL

3. Hajók – hullámsírban...

ták magukat, nagyokat csobbanva estek vissza a vízbe.

Ugyanígy vágódott a vízbe Francisco, süllyedt lefelé, mint egy kődarab. Intett, hogy kövessem. Utánaeredtem. Kemény csapásokkal úsztunk a Szerelem-barlang felé. Huszonöt méteren Francisco megfogta a karomat. Állj! Kékség mindenütt. A napfény már csak apró, kékes foltokban hatol le idáig. A korallfal zöldes, szürkés. Nem láttam semmit, közelebb csúsztam a falhoz, aztán gyorsan vissza. Egy üregből szúrós szemmel nézett rám a tegnapi muréna. Csúf jószág. Rancos a képe, mint egy boszorkányé. A száját kissé nyitva tartotta, prédára lesett. Termetes példány volt. A feje mögött legalább húsz centi átmérőjű a teste. Ennek megfelelően legalább két méter hosszú a bestia. Mit tegyünk. Nem volt nálam csak egy kés. Igaz, nem azért kerestük, hogy megöljük, nem vadászni jöttünk ide, hanem filmezni. Francisco intett, gyerünk.

Inkább tíz cápa

Csakhamar újra vízbe szálltunk, *Tomas* egy fekete fóliazsákban egy fiatal barrakuda húsát hozta magával. Francisco biztosítóként jött mellette, jómagam Tomas mögött lebegtem, készen az eshetőségre, ha netán a muréna nem a barrakudahúsra csap, hanem Tomasra, akkor késsel várom.

Micsoda szimatja van a ronda dögnek. Már messziről, a zsákon keresztül megérezte a véres hús szagát. Csúszott kifelé rejtekhelyéről, mint a kígyó. Láttam, égnek a lámpák, a kamera forog, Feri vakuja is villog. Bizonyára azért nem riadt meg ettől a közjátéktól, mert a vérszomj elvette az eszét. Tomas elővette az első szeletet, s kínálta. A hal villant egyet, kicsapott és egy falással bekebelezte a közel félkilónyi koncot. Ismétlés. A hal kinyúlt, elvette a húst, befalta és várt. Erről a halról mondják a kubaiak, hogy inkább tíz cápával találkozzanak, mint egy éhes murénával. A cápa a nyílt vízben úszik, keresgél. A muréna fedezékből les, és váratlanul támad, orvul, lesipuskás módra.

No, még egy falat, mutatja Tomas a zsákot. Nagyon észnél kell lenni, kitűnő reflex, biztos kéz kell ahhoz, hogy a ragadozó csak a koncot kapja el, és ne a búvár kezét. Sikerült. Majdnem a teljes testhosszát láthattuk a ravasz kópénak. Mert ravasz. Nyomban észrevette, amikor a fekete zsákból elfogyott az utolsó halszelet, és behúzódott a leshelyére. Szívem szerint beleeresztettem volna egy jókora szigonyhegyet és megetettem volna a cápákkal. Egyetlen élőlényt sem utálok. Ez a muréna valahogy nem tetszett nekem. A nagyon ravasz, nagyon gonosz emberek ábrázatára hasonlított.

A bohóc hal

Szerencsére ebben a tengerben is több a kedves, szép élőlény. Nekem például egy papagájhal volt a kedvencem. Többször is találkoztam vele. Kíváncsi, barátságos, néha még tolakodó is. Közel jött, bámult, néha oda is csípett egyet a maszkom sarkához, mintha tudni szeretné, miféle élőlény tolakodott ide. Színes, mint egy komédiás ruhája, az ábrázata — majdnem azt írtam le, hogy az arckifejezése, mimikája — akárcsak a bohócoké. Szinte vártam, hogy mikor neveti el magát, s mikor int nekem szamárfület. *Feri* fiamat kértem, okvetlen készítsen erről a bohóc halról egy portrét, mert nagyon megkedveltem. Sikerült. Hazahoztuk a fényképét.

Nagyon jó barátságba keveredtem egy barrakudával is. Korábbi olvasmányaimban, tapasztaltabb tengerjárók feljegyzéseiben azt olvastam, hogy a barrakuda veszélyes ragadozó, nagyon gyors és nagyon tudatos. Fogazata hihetetlenül erős és éles. Már az első napon találkoztam egy másfél méteres, gyönyörű példánynyal. Kecses, áramvonalas, csillogó testű és méltóságteljes. Megálltam előtte olyan hat-nyolc méteren. Függőlegesen lebegtem és lassan, óvatosan araszoltam magamat egyre közelebb. Szerettem volna belekapaszkodni, hadd vonszoljon, vontasson. Nem. Kísérleteztem tízszer, hússzor. Nem. Már hozzáértem, mozdult egyet, s ötméternyire tőlem újból megállt. Úsztunk egymás mellett. Amint az ujjam hegyével megérintettem, úgy elvillant mellőlem, mintha puskából lőtték volna ki. Így aztán maradt a fénykép meg a film. Annyit megengedett, hogy Feri lefényképezze, *Balázs* készítsen róla velem egy filmsnittet, aztán maradt a tisztes, három lépés távolság.

A kalózok horgonya

Egy napon meglátogattuk a sekélyebb vízen fekvő hajóroncsokat. Már messziről láttuk, hadihajók voltak valamikor. Úgy mondják, hajóroncs nélkül a búvárfilm olyan, mint a tél hó nélkül. Ám csak a búvárok tudják, mennyi veszély leselkedik arra, aki a roncsok közé merészkedik. A víz nem mély. A hajó alja talán tíz méteren feküdt. A belseje azonban tele volt labirintussal, golyó tépte szakadásokkal, egyetlen, szegecsen himbálódzó acélfallal, késélhez hasonlatos lemezekkel. Benn, a hajdani gépházban, a legénységi kabinokban, a parancsnoki kajütben sötét volt. A halak, csigák, polipok tanyát vertek már benne. Kagylók és korallok lepték el az acélfalat, a derékvastagságú láncokat, az egykor ágyúkat tartó vasállványzatokat.

Nagy élmény volt. Meggyőződtünk, hogy a tenger hihetetlen erővel bekebelezi azt, ami betolakszik, ami idegen tőle. Az élőlények benövik, a só szétmarja, a hullámzás hordja rá a homokot, iszapot. A tenger erősebb! Ám az is igaz, hogy ez a roncshalmaz hajdan büszke hajó volt, kapitánnyal, legénységgel és ágyúkkal. Nem kutattuk, nem is akartuk, milyen zászló alatt hajóztak. Nem mindegy? Akik a tengerbe vesztek, emberek voltak. Csata után vagy kimentették az életben maradottakat vagy régen felfalták őket a cápák. Megint csak azt mondom, hogy elveszi az ember kedvét még a legszebb dolgoktól is az, amikor az emberiség így belerondít a csodák kellős közepébe. És ez nem is most, az újkorban kezdődött.

Szálltunk lefelé, a Szerelem-barlang felé. Harminc méteren lehettem, amikor fennakadtam egy vaskoloszszuson. Nagy volt, vaskos, mint egy távíróoszlop. *Julio* jött mellettem. Tőle tudtam meg, hogy ez a sótól varangyos vasszörnyeteg a *„Kalózok horgonya"*.

Legközelebb ide horgonyzunk mi is. Biztosan idetalál a mi kapitányunk!

Pásztor Ferenc

Fotó: ifj. Pásztor Ferenc

(Folytatjuk)

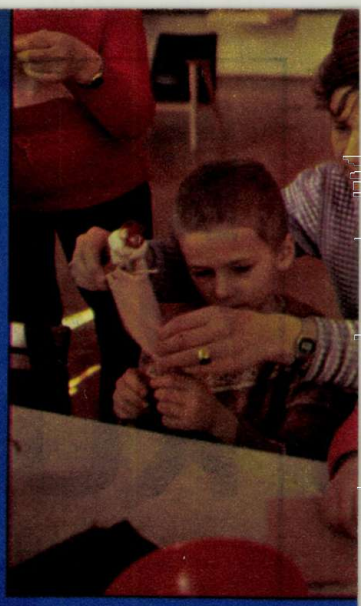

GYÖ

Fogd kézen a szüleidet a hétvégén és vidd el őket a múzeumba. Amikor beléptek az ajtón, az lesz az érzésed, hogy itt tulajdonképpen már vártak benneteket. Így is van. A Nemzeti Múzeum Közművelődési Csoportja szervezi a vasárnapi „Múzeumi délelőtt"-öt

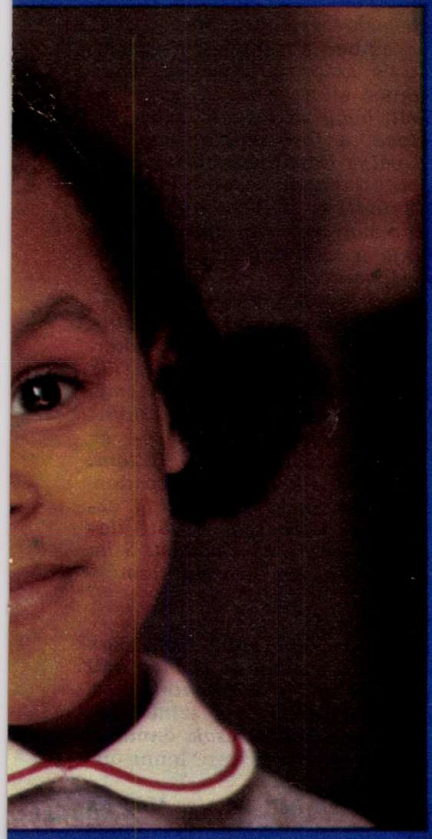

GY ÉS GYURMA

és a szombati „Játéknap"-ot. A gyerekek minden hónap második szombatján játékos formában megismerkedhetnek különböző ősrégi mesterségekkel: az edénykészítéssel és a gyöngyfűzéssel, a bábkészítéssel és a szövéssel. nap csak a gyerekeké, addig a vasárnapi múzeumi délelőtt közös élményt kíván adni az Amíg a szombati játékegész családnak. Ki is használják a lehetőségeket. A gyerekek vidáman gyurmáznak, rajzolnak, babát készítenek és fölékesítik magukat régi korok hangulatát idéző ékszerekkel, amelyeket a vitrinekben látott minták alapján ők maguk készítettek.

Egyszer te is próbálj szerencsét!

M. K.

Fotó: W. M.

KEDVES ISMERŐS

A KÖNNYEK ÖRÖMBŐL IS SZÜLETHETNEK

Kicsi ember.

Már írnám: jelentéktelen, de jut eszembe, ilyen ember nincs. Színészből effajta talán még akad, csakhogy *Mikó István* színésznek sem, embernek sem jelentéktelen. Meglehet, az utcán elmennél mellette — mondom: kicsi ember —, de ha belép a színpadra (s belép naponta, a néző mindennapi társaként: borbélyként, boltossegédként, plakátragasztóként), nem tudod róla levenni a szemed.

Azt mondják róla: tehetség.

Ő magáról azt: karakterszínész.

— Emlékszel, hogy kezdődött?

— *Persze, az iskolával. Amióta az eszemet tudom, én mindig rendeztem: iskolai ünnepélyeket, diákdarabokat. Zenei általánosba jártunk, hát zenéltünk is. Később osztálytársaimmal együtt alakítottuk meg a Kalákát. A családból nem volt kitől hozni művészi képességeket, nem is volt túl nagy tehetség bennem. De a Lorántffy általános olyan iskola volt, hogy ott mindenki csinált valamit.*

— S hogy folytatódott?

— *Úgy, hogy nem vettek fel a színművészeti főiskolára. Azaz fölvettek — ötödszörre. Az az év az utolsó lehetőségem volt. Nem én lettem tehetségesebb, a felvételi bizottság akkori vezetőjének tetszettem meg. Kazimír Károlynak hívták, máig ő az igazgatóm.*

— Mindennek neki tudsz rugaszkodni ötször az életben?

— *Azt hiszem, igen. Ez abból adódik, hogy alapjában véve — lusta vagyok. Így aztán tudom, nekem többet kell tennem a sikerért, mint másnak. Mindig többet is teljesítek.*

— Ha nem sikerül a felvételid . . . ?

— *El sem tudtam képzelni, hogy ne sikerülhetne. De ha mégsem sikerült volna, akkor ma zenélnék, rendeznék, darabot írnék . . .*

— . . . ahogy zenélsz, rendezel, darabot írsz a játék mellett. Nem sokat vállalsz?

— *Soha nem érzem soknak. Sőt, az újabb munka ötlete mindig olyankor született, amikor úgy éreztem: dologtalan vagyok. Ezért vállaltam nyárra rendezést Kisvárdán, fogadok örömmel mindent, ami munka. Néha nem is a szakmával kapcsolatos foglalatosságokat. Magam építettem például a házamat. Igaz, ez is öt évembe telt.*

— Gyorsan tanulsz?

— *Rém lassan! Mondom, lusta vagyok. Igaz, ami darab elsőre tetszik, azzal könnyedén boldogulok. Ami viszont első látásra idegen, annak többször kell nekirugaszkodnom. De nekiesem akár ötször is . . .*

— Az ember a színészt nagynak, erősnek és szépnek képzelné. Nem vagy Rómeó-alkat.

— *Kell, hogy az legyek? Nem hiszem. Igaz, a főszerep, a nagymonológ a pálya látványosabb feladata. A magyar színpadon sokáig másként el sem tudták képzelni a sikeres színészt. Ma már egy-egy epizodista is kivívhatja a szakmabeliek és a közönség elismerését.*

— Neked kell a siker?

— *Minden színésznek, mi több: minden embernek kell a siker. Szükségünk van rá, hogy érezzük, amit csinálunk — legyen az bármilyen foglalatoskodás: a favágó munkája vagy a színészi mesterség — az másoknak örömet jelent. Vallom: csak az lehet sikeres a színpadon, ami a közönségnek tetszik. Így aztán színész és közönsége együtt alakítja estéről estére az előadást. S ha jó a produkció, az azonnal lemérhető.*

— S ha rossz?

— *Az már nehezebb, mert van úgy, hogy a tapsokon át is meg kell érezni a gyengébb pillanatokat. S ebben a felismerésben a színésznek nincs más kontrollja, csak önmaga.*

— Tud az ember őszinte lenni önmagához?

— *Őszintének kell lennie. Még ha másnak nem is vallja be, maga előtt ki kell tudni mondani: ma rossz voltam.*

— Ha tehetnéd, milyen színházat szerveznél?

— *Sokoldalút. Olyat, ahol zene, szöveg és tánc egyaránt megtalálja a helyét. Szórakoztatót, ahová az emberek szívesen jönnek be, mert tudják: nálunk elfeledkezhetnek gondjaikról. Napjainkban sokan úgy gondolják: csak a keserű dolgok döbbentenek. Micsoda tévedés! Nézzünk meg egy clownt, egy nevetséges kis bohócot: csetlés-botlása egyszerre tréfás és keserű. Tévedés azt hinni, a sírás csak bánatból nőhet ki. A könnyek örömből is születhetnek. S én úgy akarok nevettetni, hogy az emberek észre se vegyék: sírnak.*

Major Árvácska

Fotó: Szalay Béla

MIKÓ ISTVÁN
PAJTÁS

KARIKÁS ZSOLT

LÁSZLÓ GABRIELLA

NÉMETH ÉVA

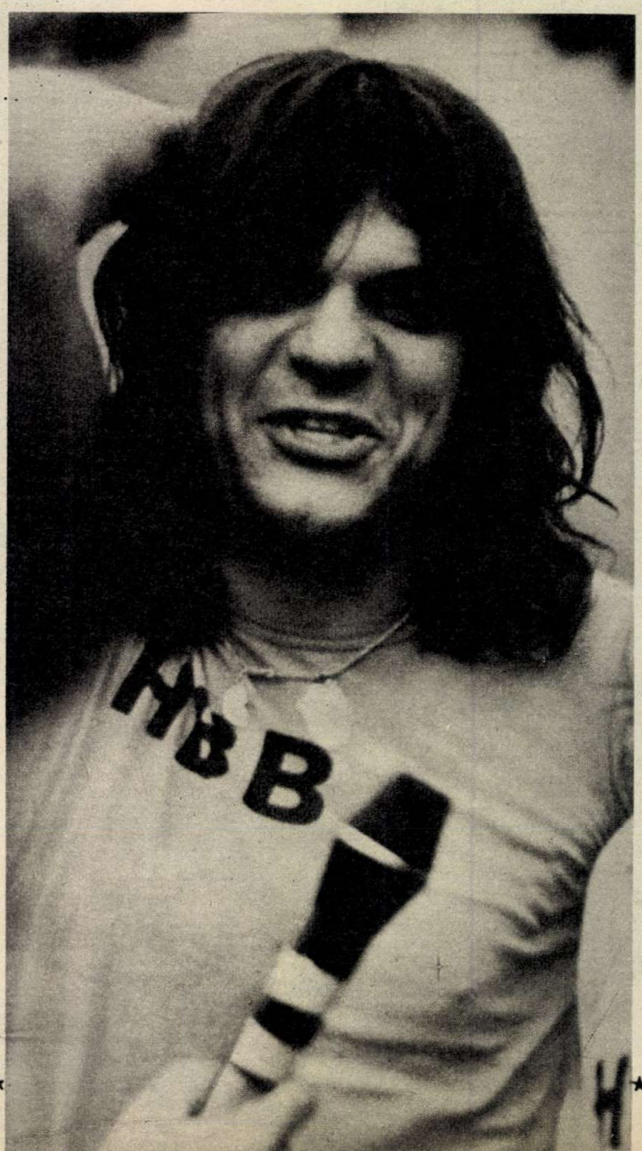

Örömmel olvasom leveleiket. És még jóval nagyobb örömmel jelenthetem, hogy nagyon sokfajta kérdés érkezik hozzám — még a határon túlról is.

Karikás Zsolt Debrecenből a *Gépfolklór* együttes megalakulásáról érdeklődik.

A zenekar 1975-ben alakult meg. Tagjai: *Balázs János, Dzodzoghi Jorgosz, Szabó András* és *Róbert György*. Különös zenét játszottak. Azért írok múlt időben, mert az együttes 1978-ban feloszlott. Fennállásuk három esztendeje alatt azonban nagyon sokfajta érdekes zenét játszottak. Muzsikájuk tulajdonképpen a kelet-európai népzenékre épült. Először csak akusztikus hangszereken játszottak, majd a rock fellángolása idején ők is áttértek az elektronikára. Ekkor több nagy rockegyüttesünk felfigyelt rájuk. Kedves vendégek lettek a *V'Moto Rock*-nál és az *LGT*-nél is. A népzene legrockosabb képviselői voltak ők, akik olykor még az irodalmat is becsempészték dalaikba. Kár, hogy feloszlottak.

László Gabriella a *Szovjetunióból* érdeklődik a *Hobo Blues Band*-ről.

HBB ügyben rengeteg magyar levél is érkezett. A zenekar változatlanul létezik és tagjai változatlan lelkesedéssel zenélnek. Az együttes vezetője, *Földes László* viszont mostanában inkább az irodalomnak és a színháznak él. Biztosan tudjátok, hogy ő az ELTE bölcsészkarán a népművelési szakon végzett, szakdolgozatát a rockzenéről írta. Már a beat bölcsőjénél ott volt *(Kex, P. Mobil)*, azután — mintegy tréfaként — megalakította 1978-ban a HBB-t. A „tréfa" — komoly munkával — egyre

POP KLUB

VEZETI DÉVÉNYI TIBOR

„A LEHETETLEN KÉRDÉSEKRE AZONNAL VÁLASZOLUNK, DE A CSODÁKRA EGY-KÉT HETET VÁRNI KELL!”

komolyabb sikereket hoz a zenekarnak. Ugyanakkor Földes egyre többször kacsint a társművészetek felé. Filmszerep a *Kopaszkutyában*, a *Poliokof* színdarab főszereplője Miskolcon, megírja a *Rolling Stones* könyvet, *Beremányi Gézával* egy rockoperát komponál. Ezek az elmúlt évek legfontosabb állomásai Hobó életében. Ezért látjuk viszonylag keveset a színpadon a HBB-t. Néhány hete pedig egy önálló esten is bemutatkozott rajongóinak a népszerű zenekarvezető. A szokatlan megjelenés, a komoly témájú versek is sikert hoztak, igazolva, hogy ebben a műfajban is lehet ennek a korosztálynak érdekeset, figyelemre méltót alkotni.

Németh Évának üzenem, hogy nem ő az egyetlen nyolcadikos lány az országban, aki kedveli népszerű labdarúgónkat, *Nyilasi Tibort.* Róla kérdez, pontosabban *Törőcsik Andrással* közösen énekelt kislemezéről.

Nem újdonság, hogy a focisták egy-egy nagy világverseny előtt dalra fakadnak. Ennek több oka is van. Részben jó reklám, részben pedig lelkesítheti a szurkolókat. Persze, nem árt mellette gólokat is rúgni. Így a Mundial idején nemcsak Nyilasiék, hanem például az NSZK labdarúgó-válogatottja, valamint az angol *Kevin Keagan* és a francia *Tresor* is készített egy-egy kislemezt. Ezek a dalok — legalábbis hazájukban — mind felkerültek a népszerűségi listára. A magyar csatárok kislemezét az *Omega* együttes tagjai írták és az Omega-stúdióban is vették fel. Mivel személyesen is bábáskodtam a lemez sikerénél, elmondhatom, hogy a fiúk a pályán jobban érezték magukat, mint a lemezstúdióban. Arra a kérdésedre Éva, hogy leszerződik-e külföldre kedvenced, csak a konkrét szerződés után érdemes beszélni. Ígérem, hogy visszatérünk még erre a témára.

Várjuk továbbra is kérdéseiteket, magatokról a képet és természetesen a helyes megfejtéseket.

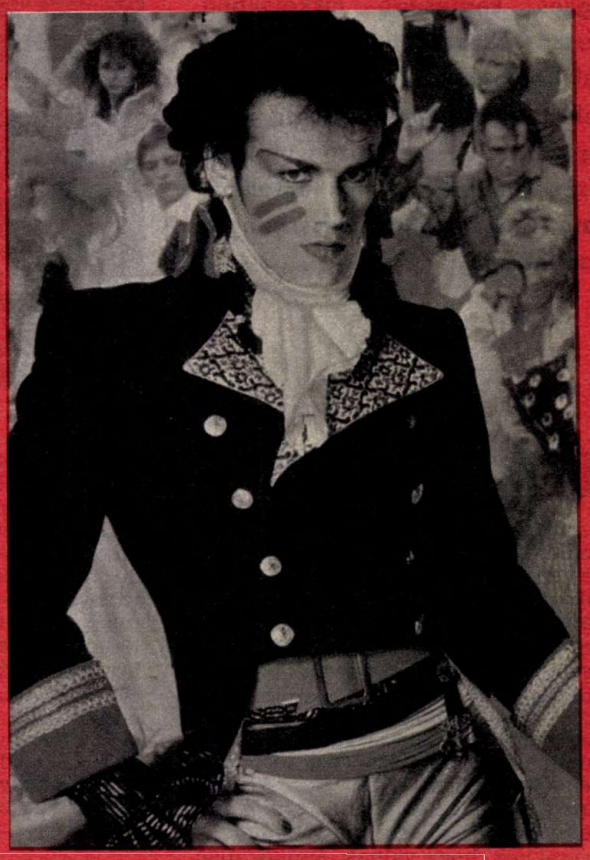

POP-REJTVÉNY

Heti rejtvényünk képén egy külföldi előadót láthattok. Mi lehet a foglalkozása? Színész? Énekes? Bohóc? Ha tudjátok, írjátok meg a nevét is.

VÁLÁSI »ÁRVÁK«?

(HOZZÁSZÓLÁSOK)

Lapunk 5–6–7. számában közöltük Szente Pál háromrészes sorozatát a válási „árvákról". Az idézőjellel is jeleztük kétségünket: vajon az elvált szülők gyerekei „árvábbak"-e, mint családban élő társaik? A gyereksorsok között találtunk olyat, amely erősítette véleményünket, s olyat is, amely ellentmondott nekünk. A téma szinte valamennyi vitatott kérdése sokszor nem is két, de több feleletet is kapott. S miként cikkeink a kérdések felvetéséhez jutottak el csupán, úgy a sorozatra érkező levelekből is az derül ki, hogy ahány ember, annyi a vélemény a témában. Ezért érezzük úgy, hogy a sorozattal a család helyzetéről, a szülők és a gyerekek közötti kapcsolatról, a házasság jövőjéről csak megkezdtük párbeszédünket. A téma egyes kérdéseire cikkeinkben vissza-visszatérünk. S bár akadtak felnőttek, akik úgy véleked-tek: a téma nem lapunkba való, az alábbi levelek bizonyítják: a tizenéveseket érintő és foglalkoztató kérdések mindig visszhangra találnak.

„Szerintem nagyon jó, hogy indult ez a sorozat. Most jöttem rá igazán, hogy mit is jelent egy gyerek életében a válás! Én nem vagyok elvált szülők gyermeke, de úgy érzem: a válások okát nem minden esetben a férj és a feleség kapcsolatában kell keresni, hanem a nevelésben. Sok családban nem együtt vacsoráznak, pedig vacsora közben lehetne a legjobban elbeszélgetni. Az is a hiba, hogy a gyerekeket nem vonják be eléggé az otthoni munkába, mindig csak azt mondják neki: tanulj. A válást is a gyerek sínyli meg legjobban. A szülőknek nem akkor kellene megmondani a gyereknek, hogy válnak, amikor már folyik a bírósági tárgyalás."

Zotykó Éva, Orosháza

„A cikk olvasásakor szomorúan tapasztaltam, hogy a mi családunk sem él másképp, mint ahogy a cikkben le volt írva. Szüleim gyakran beszélnek válásról, ilyenkor anyu mindig megkérdezi, kit választok. Ilyenkor mindig arra gondolok, milyen jó lenne békében, boldogságban élni, és hogy milyen jó lesz, ha nagy leszek és nekem is családom lesz. Az én családomban minden vidám lesz. Vasárnaponként kirándulni megyünk, meg uszodába, múzeumba, és ha a gyereknek születésnapja lesz, akkor annyi gyereket hív meg, ahányat akar. És saját kulcsa lesz a lakáshoz. A munkamegosztás közös lesz, de ha a gyereknek valamilyen programja van, akkor elengedem persze. Nem úgy, hogy elkényeztessem, hanem hogy szabadnak érezze magát, ne legyen rab."

H. K., Budapest

„Családunkban elég jó az összhang, szüleimmel kölcsönösen megbeszéljük örömeinket, gondjainkat. Nálunk nincsenek elszakadási problémák. Környezetemben viszont élnek olyan gyerekek, akiknek szülei semmiség miatt váltak el. A válás következményét mindig a gyerek issza meg. Pedig nem lenne muszáj egyből válni, előbb meg kellene próbálni egymás javára élni úgy, hogy mindkét félnek azonos legyen a feladata. Csak a leglehetetlenebb helyzetben kellene váláshoz folyamodni. Ha felbomlik az összhang, a gyerek ne egyik vagy másik félhez húzzon, hanem mindkettőhöz egyaránt. A fél családban élő gyerek nem árva, ha a szülőkkel továbbra is megérti magát. A jövőben nem tizenéves korban kellene családot alapítani, hanem már egy kicsit felnőtt fejjel. Én a gyerekeimet nagyon, de nagyon fogom szeretni."

Kodák Beáta, Levelek

„Ha már nem együtt szórakoznak, ha máshol keresik társaságukat, akkor már nem kedvelik egymást. Mindegyik járja a maga útját és ez nem jó. Ha már egybekeltek, éljék együtt az életüket, osszák meg gondjaikat, örömeiket a másikkal.

A nyitott család nem jó. A gyereket nem lehet rendesen megne-

velni. Parancsolgat szüleinek. Végül már olyan lesz, mintha a gyerek lenne a szülő és a szülő a gyerek.

Az ilyen életmód könnyen közömbösséghez vezet. Nem törődnek egymással, mindenki éli a maga életét. A szülőknek is előbb-utóbb mindegy lesz, mit csinál a másik, a gyerek. Ez pedig a gyereknek a legrosszabb.

A nyitott család jó lenne, csak — azt hiszem — elég nehéz megvalósítani. Az én családom hasonlít ehhez. Olyan elképzelt tökéletes azonban nincs."

Részletek a budai Arany János Ált. Iskola és Gimnázium 7. a. osztályának dolgozataiból.

● „Erről a témáról sokat lehetne vitatkozni. Egy gyerek életében az a legborzasztóbb, ha szülei elválnak. De ha már válnak, úgy tartom helyesnek, ha a gyerek maga választ, melyik szülőnél akar maradni. Az elvált szülők gyermekei tényleg „árvák". Ők maguk érzik azt, hogy milyen rossz nekik, mert nem úgy élnek, mint a barátaik. Én, ha egyszer férjhez megyek, nagyon jó szülő szeretnék lenni. A gyermekek előtt soha nem veszekednék a férjemmel. Mikor rosszat tennének, nem verném el őket, hanem megszidnám és megmagyaráznám, mit miért nem lehet csinálni."

K. Andrea, Debrecen

● „A szülő és a gyerek barátsága hasonlíthat az olyan barátsághoz, amilyen a gyerekek között van. Persze, nem teljesen, mert mondjuk egy gyerek nem verheti fejbe az apját, meg úgy általában mértéktartóbb a szüleivel, mint a barátjával."

B. Péter, Budapest

● „A jövő házasságát úgy képzelem el, hogy minden család boldog lesz. A gyerekek nyugodtan elmondhatják szüleiknek panaszaikat, érzelmeiket. Én és a férjem mindent meg fogunk beszélni, mindenhova együtt fogunk járni. Én a gyerekeim miatt nem fogok elválni. Vagy ha igen, újra csak akkor megyek férjhez, ha a második férjem nagyon szereti gyerekeimet.

Van itt egy nagy feladat is a társadalom számára. Nem szabad megengednünk, hogy az elvált szülők gyerekeiben kisebbségi érzés legyen — szüleik miatt."

Ferenczy Krisztina, Sajókeresztúr

TÖPRENGŐ

ISMÉTLÉSEK IDEJÉN

Május van, nemsokára megkezdődik az ismétlések időszaka. Újra végig kell lapozni a tankönyveket, füzeteket, hogy felelevenedjenek a régebben tanult leckék. Ehhez az időszakhoz nyújtunk egy kis rejtvényes kedvcsinálót.

A megfejtéseket **lehetőleg postai levelezőlapon küldd be.** Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. **Beküldési határidő: május 23.** Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397. A borítékra vagy levelezőlapra írd rá: „TÖPRENGŐ".

A 13. SZÁM MEGFEJTÉSEI

KERESD MEG!: A bal oldalon levő tábla mellett van, s hozzá tartozik a tartórúd egy része is. – VADVIRÁGOK: kerekrepkény, kőfali pintyő. – ÁLLATOK: a medve nem háziállat. – KIÉ A VIRÁG?: 1–H, 2–F, 3–V, 4–R, 5–B. – ARANYSOR: Monda Hunor: itt leszálljunk, megitassunk, meg is háljunk. – JÓ SZEM KELL HOZZÁ: 3-as.

NYERTESEK

A 12. szám rejtvényeinek megfejtéséért az **Országos Filharmóniától** hangversenyjegyeket vagy zenei témájú könyveket kapnak: Redák Tünde, Kazincbarcika; Cseh Péter, Boconád; Kiss Gabriella, Sopron; Fáth Margit, Méhkerék; Kolozsváry Andrea, Miskolc; Katona Péter, Tapolca; Zubor Aranka, Komárom; Szőke Sándor, Monor; Horváth Ferdinánd, Zalavár; Tóth Zsuzsa, Sormás; Bakos Klára, Szombathely; Zámbó Erika, Debrecen; Reistetter Zsanett, Lenti; Kosztolányi Tibor, Siklós; Lukács Margit, Murakeresztúr; Sárközi Ágnes, Szeged; Somi Zelma, Sarkad; Hársfalvi Andrea, Vajdácska; Pásti Zsuzsanna, Püspökmolnári; Lunk Helga, Nagykanizsa.

Az elmúlt hetekben további 10 budapesti megfejtő kapott jegyet az **Országos Filharmóniától.**

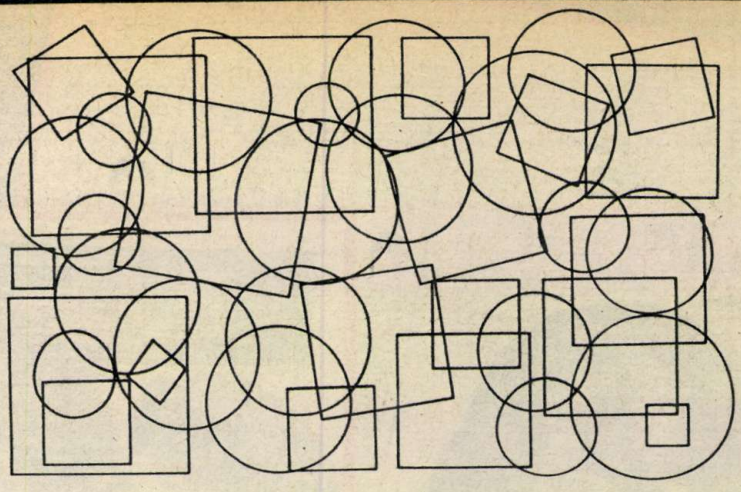

MÉRTAN. Véleményed szerint melyikből van több: a körből vagy a négyzetből? Írd le a tippjeidet, s aztán ellenőrizd azokat.

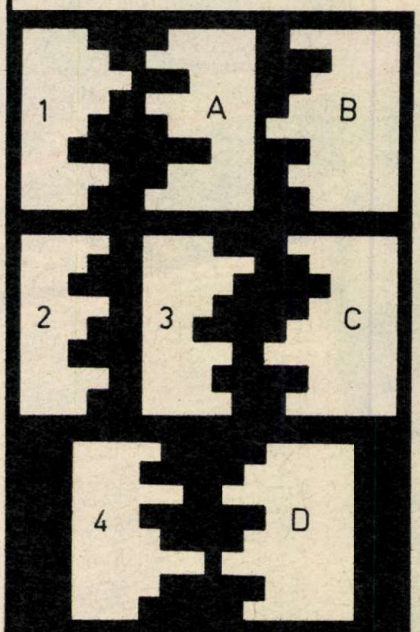

GYAKORLATI. Minden számozott deszkaformának van egy betűvel jelölt párja, amelyikkel összeillesztve egy négyzetet alkot. Melyiknek melyik a párja?

TESTNEVELÉS. Mit gondolsz, van-e eltérés a két focizó fiú és az árnyékuk között? Ha valóban van eltérés, hányat fedezel fel?

ÉLŐVILÁG. Két fontos kérdésünk van. A könnyebbik: hányat ismersz a kilenc madár közül? A nehezebbik: egy nem illik a többi közé, vagyis: „kakukktojás". Melyik az és miért?

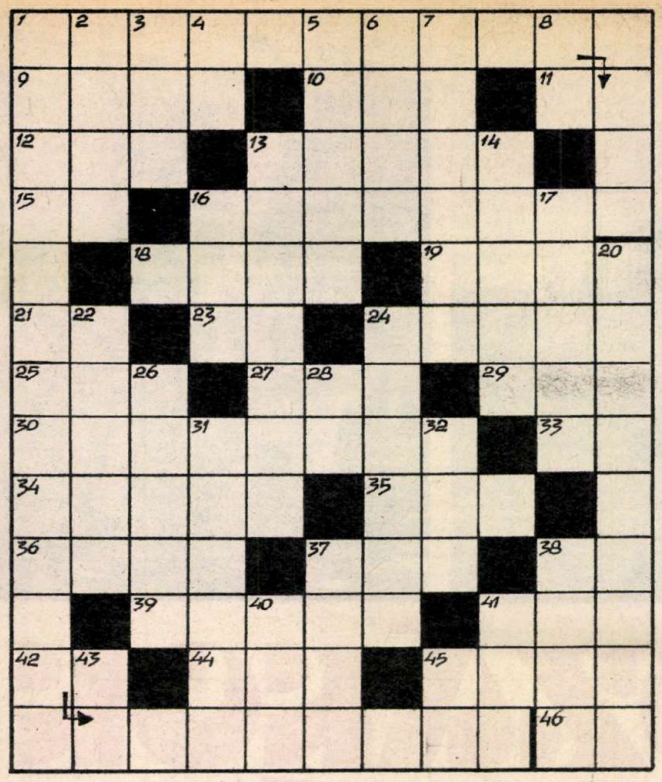

OSZTÁLYFŐNÖKI. A függőleges 1. (folytatása a vízszintes 30.) sorban egy bölcs mondás olvasható. Ilyen témáról biztosan szó esett az osztályfőnöki órákon.

VÍZSZINTES: 1. Rövid, de megszívlelendő szólásmondás. 9. Se . . ., se hamva. 10. Menyasszony. 11. Üres zúg! 12. Autóvezető Tanintézet. 13. Dél-amerikai füves síkság. 15. Rakéta eleje! 16. Megpillantod. 18. Nem sztereó. 19. Nautilus egynemű betűi. 21. Gépkocsi. 23. Rág, de csak a két szélén! 24. Átvehető. 25. Vallásrövidítés. 27. Megkevert tea! 29. Tudnák egyik felét! 30. A függ. 1. befejező része. 33. Sas Anti. 34. Nézetek ütközését. 35. Régen mozdonyt is hajtott. 36. „Lefejezett" vitéz! 37. Összeadás szava. 38. Növény. 39. . . . akar a szarka. 41. Ritka női név, ráadásul fordítva. 42. Szintén. 43. Egyik megszűnt minisztérium, rövidítve. 44. Piciny. 45. Lám.

FÜGGŐLEGES: 1. Horátius, az ókori költő egyik bölcs mondása (folyt. a vízsz. 30.). 2. Névnapját ápr. 27-én ünnepli. 3. Országos Rendező Iroda. 4. Kicsinyítőképző. 5. Petőfi Sándor elbeszélő költeménye. 6. Nagy tó a Szovjetunióban. 7. Déligyümölcsöt. 8. Mutatószó. 13. Lobogott (a zászló). 14. Nem itten. 16. Ahol az ezerjó terem. 17. . . . és kötés (Magyar film címe volt). 20. Nagyszámú ember, tömeg. 22. Előteremt, szerez. 24. Tüzes vassal átlyukaszt. 26. A fűtő dolga. 28. Aba Sanyi. 31. Elégedetlenkedik. 32. Öntelt büszkeség. 37. József Attila verse. 38. Becézett férfinév. 40. Kicsodát? 41. Öreg bácsika. 43. Tiltószó. 45. Atom fele!

MÚZEUMLÁTOGATÁS.

Ez a rajzos, díszes iniciálé (kezdőbetű) egy középkori kódexből való. Mit ábrázol?

1. A hangszerkészítő harsonát ad át a királynak.

2. Az ajtónálló követek érkezését jelenti.

3. Lehel vezér, kürtjével agyoncsapja a német uralkodót.

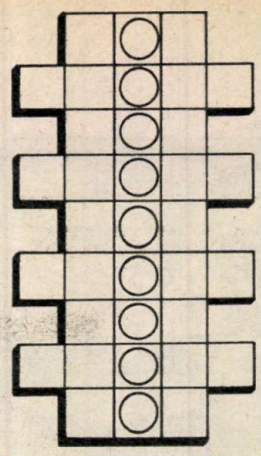

IRODALOM. Írd be az alább felsorolt szavakat az ábra vízszintes soraiba úgy, hogy a körökkel megjelölt, középső függőleges oszlopba kerülő betűk felülről lefelé olvasva egy magyar író nevét adják eredményül. Ki az író?

ALT, BAB, BIR, ERÉNY, FELHŐ, LOBOG, MÁLNA, ŐSZ, VÉR.

TÖRTÉNELEM. Ebbe a rejtvénybe 43 betűt helyeztünk el. Ha az alább megadott sorrend szerint keresed ki a betűket és egymás mellé rakod, akkor a múlt század egyik nagy magyar politikusának a mondását és a nevét kapod megfejtésül.

a5, e7, d6, e5, g5, b5, b7, d3, a2, b1, c1, c5, f4, g6, f2, c6, f5, g3, e3, c4, b4, d2, e2, d4, f7, e1, b2, e4, b3, a3, d5, f6, e6, c7, b6, f3, d7, c2, g2, f1, d1, c3, a6.

7		O	E	I	A	L	
6	N	N	V	G	H	C	E
5	M	R	G	É	Y	O	A
4		A	H	M	Z	N	
3	Z	S	Á	R	T	Y	L
2	S	S	I	N	E	M	S
1		Z	Á	V	E	T	
	a	b	c	d	e	f	g

FÖLDRAJZ. Melyik kontinenst juttatja eszedbe ez az egyszerű betűrejtvény?

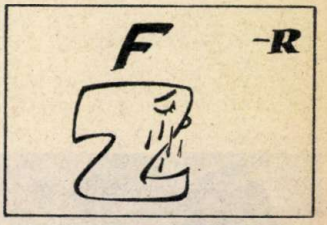

TÍZ PERC. Legalább tíz percnyi türelem kell ahhoz, hogy megállapíthasd: melyik bejáraton át juthatsz el a gombolyag közepébe!

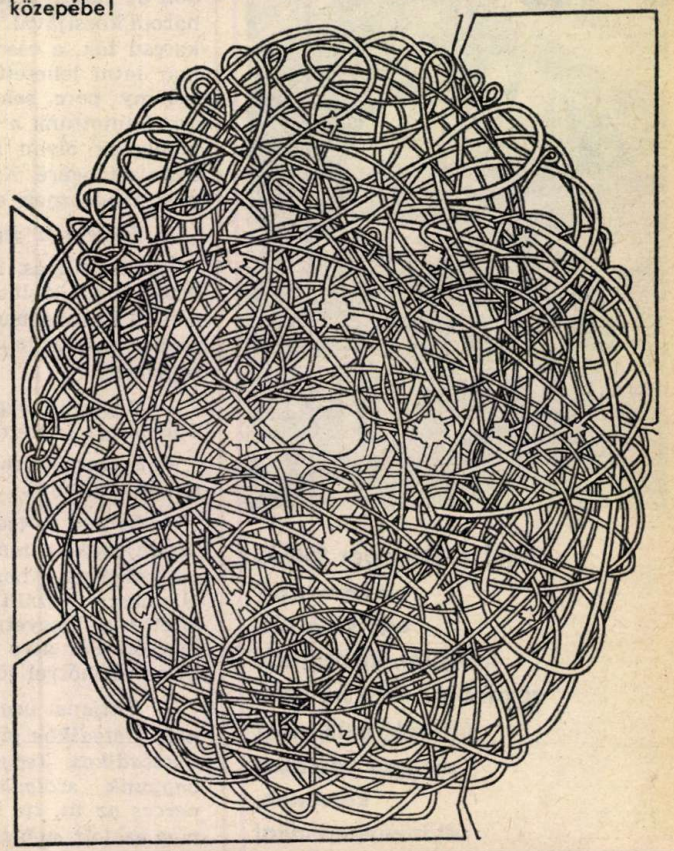

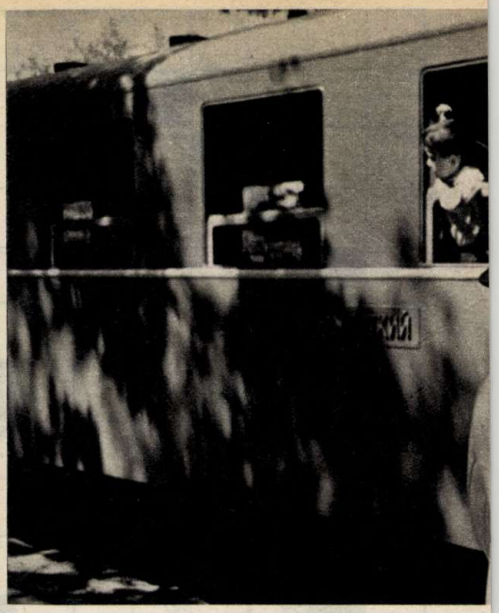

KOZÁKOK UNOKÁI

Ahol a Dnyeper folyik, ott kanyarog egy kisvasút. Irányítói, kiszolgálói ugyanúgy, mint nálunk: úttörők, akik most magyar társakat keresnek, úttörővasutasokat

Megváltottam a tízkopejkás jegyet, s a forgalmista éppen a sípjába fújt, amikor felléptem az utolsó kocsi lépcsőjére. Az ablakhoz ültem, hogy lássam a tájat; fiatal nyírfaerdőn át futott a kis Diesel-mozdony három kocsijával. Lassan elfogytak a karcsú fák, a cserjés ligetek mellett már látni lehetett a Dnyepert. Még néhány perc sem telt el, egészen közel jutottunk a hatalmas folyóhoz, amelynek olyan finom a homokja, akár a tengeré. Nyáron itt strandolnak, táboroznak a zaporozsjeiek.

— *Kérem a jegyet!*

Kék szoknyás, fehér blúzos, piros nyakkendős kislány állt előttem. Tizenkét-tizenhárom évesnek néztem, szőke hosszú hajában szalagcsokor repkedett.

— *Végigjön, vagy csak a Csapajev állomásig?* — kérdezte.

— Szeretném megismerni az egész gyermekvasútat.

— *Semmi akadálya! Hamarosan visszajövök* — mondta felnőttek komolyságával. Ahogy beérkeztünk az állomásra, leszállt. Udvariasan segítette a kisgyermekes utasokat a lépcsőn. Pár perc múlva egy karszalagos ellenőrrel jött vissza.

— *Tatjana vagyok, röviden: Tánya. Hetedikbe járok. Ő Petya, már nyolcadikos. Jegyvizsgáló. Két órát vagyunk szolgálatban. Negyvenöt perces az út, tíz kilométert teszünk meg ezalatt, nyolc állomást érintünk.*

— Ismeritek a budapesti úttörővasutat?

— *Csak filmen láttuk. Nagyobb, mint a miénk, szépek az állomásai, a pálya hegyek-völgyek között épült. A mi városunknak „csak" 790 ezer lakosa van, így a gyermekvasútja is kisebb. Viszont a budapesti végállomásán nincs állatkert, mint nálunk! Mi gondozzuk az állatokat. Nekem legjobban a szibériai tigris tetszik. Véletlenül került ide: az egyik vagonban találták, a farakomány között. Tyapának neveztük el, ez a szó ügyetlent jelent, mert olyan volt, mint egy csetlő-botló kis macska. Volt már a Dnyeperi Vízierőműben? Ez a legnagyobb az egész Szovjetunióban!* — mondta Petya egy idegenvezető avatottságával.

— *Tavasztól őszig tele van virággal a város. Annyi a parkunk, hogy az idegenek nem tudják: a városban vannak a parkok, vagy a parkokban a város* — Tánya is szeretettel beszélt Zaporozsjéről. — *Itt volt egykor a kozákok központja. Hortyica szigetén, a hétszáz éves tölgyfa alatt eszébe fog jutni történetük. Azon a helyen írta a kosevoj atamán csúfolódó leveleit a török szultánnak. A kozákok rengeteg borsot törtek a félelmetes isztambuli uralkodó orra alá . . .*

Tánya és Petya büszkék: a kozákok unokái! Errefelé mindig bátor em-